

Prosjekt salgslag/ Fiskeridirektorat

Utvalg som har jobbet med forbedring av regler og rutiner i salgslagene og Fiskeridirektoratet for å fremme en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll

Endringsgruppen

Delrapport B

Mars 2007

Til Fiskeridirektøren

Endringsgruppen legger med dette frem sine forslag til endringer i regler og rutiner for å fremme en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll.

Rapporten representerer del 2 i Prosjekt Salgslag/ Fiskeridirektorat. Prosjektets Del 1 ble avsluttet januar 2006 ved delrapport A.

23. august 2006 oversendte Fiskeri- og kystdepartementet brev vedrørende mandat mv for Endringsgruppen.

Med bakgrunn i ovennevnte brev ble et utvalg med representanter fra alle salgslag og Fiskeridirektoratet nedsatt av Fiskeridirektøren 15. september 2006.

Utvalget har brukt 5 måneder på arbeidet og hatt 4 møter, herav 3 á 2 dager.

Utvalgets forslag vil kunne føre til nye effektive redskap i ressurskontrollen og i kampen mot IUU fiske. En legger opp til mer samarbeid, tillit og et mye mer transparent system som vil gjøre det vanskeligere for den potensielle lovbryster å operere.

Bergen 30.mars 2007

Hanne Rasch
leder

Jørn Lian

Knut Torgnes

Randi Sletten

Arild Olsnes

Charles Ingebrigtsen

Eilif Sund

Magnar Aasebø

Ove Knappskog

Anders Østreim

Sveinung Flem

Bjørn-Håvard Rønnevik

Katrine Kannelønning

Karl Petter Haugen
sekretær

Gunnar Frogner Dahl
observatør

INNHALDSFORTEGNELSE

1	LITT OM PROSJEKT SALGSLAG / FISKERIDIREKTORAT	14
2	UTVALGETS HOVEDFORMÅL OG MANDAT	15
3	ENDRINGSGRUPPENS VISJON	17
4	ENDRINGSGRUPPENS VURDERING AV NATURLIG ROLLEFORDELING MELLOM SALGSLAGENE OG FISKERIDIREKTORATET I KONTROLLSAMMENHENG	18
5	INNLEDNING MED SAMMENDRAG	20
5.1	Overordnet mål for prosjektet	20
5.2	Avgrensning av prosjektet	20
5.3	Bakgrunn for prosjektet	20
5.4	Metode og gjennomført prosess	22
5.5	Evaluering av metode og vanskeligheter under veis	22
5.6	Sammendrag av forslag til endring i regler og rutiner	22
6	MANDATETS PUNKT 1: SAMARBEIDET OM RESSURSKONTROLL	24
6.1	Forslag til løsning	24
6.2	Særlige kommentarer til forslag som har vært diskutert i utvalget, men som ikke er foreslått som løsning	29
6.3	De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :	30
7	MANDATETS PUNKT 2: RUTINER FOR BEDRE OG MER KOSTNADSEFFEKTIV RESSURSKONTROLL	32
7.1	Utvalgets forslag til løsning	32
7.2	De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :	34
8	MANDATETS PUNKT 3: INSTRUKS FOR SALGSLAGENES KONTROLLPLIKT	35
8.1	Utvalgets forslag til løsning	35
8.2	Særlige kommentarer til forslag som har vært diskutert i utvalget, men som ikke er foreslått som løsning	39
8.3	De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :	39
9	MANDATETS PUNKT 4: SÆRLIG OM KONTROLL AV FARTØYENES LANDINGER OG OVERFØRING AV SEDDELINFORMASJON M.V.	41
9.1	Utvalgets forslag til løsning	41
9.2	Særlige kommentarer til forslag som har vært diskutert i utvalget, men som ikke er foreslått som løsning	51
9.3	De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet:	52

10	MANDATETS PUNKT 5: ELEKTRONISKE RAPPORTERINGSRUTINER.....	53
10.1	ELEKTRONISKE RAPPORTERINGSRUTINER.....	53
10.2	De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :.....	57
11	MANDATETS PUNKT 6: OPPLÆRING I RESSURSKONTROLL.....	59
11.1	Utvalgets forslag til løsning.....	59
11.2	De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :.....	64
12	VEIEN VIDERE, DETALJERTE FORSLAG TIL ENDRINGSPROSESSER; IVERKSATTE OG NYE TILTAK, MANDAT OG TIDSRISTER	65
12.1	Kort beskrivelse av iverksatte tiltak på det området Endringsgruppen fremmer forslag	65
12.2	Nedsettelse av Datagruppen, del 3 av prosjektet - Mandat	65
13	VEDLEGG	67
13.1	Litt om juridisk grunnlag for arbeidet i Endringsgruppen.....	67

ENDRINGSGRUPPEN FORESLÅR FØLGENDE ENDRINGER I REGLER OG RUTINER:

Endringer i regler:

SALGSLAGENES OPPGAVE- OG RESSURSKONTROLLPLIKT MV. (Det som er nytt står i kursiv)

I medhold av § 7, §9, § 9a, § 11 og § 45a, (*havressurslovens § 8-1§ 8-2,§ 8-3, § 8-4, § 8-5, § 8-6, § 12-5*) i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. (saltvannsfiskelovens)), § 7 og § 8 i lov av 14 desember 1951 om omsetning av råfisk har Fiskeri- og kystdepartementet bestemt :

§ 1

*For å styrke samarbeidet og effekten av det samlede ressurskontrollarbeide mv skal salgslagene som har vedtekter godkjent i medhold av lov av 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk, ved omsetning av råfisk gjennom eller med godkjenning av salgslagene, innenfor de rammer og den kompetanse saltvannsfiskelovens § 7 og § 11 (*havressurslovens §2-7*) og råfisklovens § 7 gir, innhente og registrere landingsopplysninger mv og utøve kontroll med at ilandførte fangster er i samsvar med bestemmelser i saltvannsfiskeloven (*havressursloven*) og råfiskloven eller gitt i medhold av disse lover. Som ilandføring regnes også landing der den som lander og mottaker skal avgi landingsoppgave for formål nevnt i denne instruks.*

§ 2

Salgslagene skal etablere kontrollrutiner som er nødvendige for å oppfylle oppgave-, kontrollpliktene eller statistikkbehovet som følge av denne instruks, og underrette Fiskeridirektoratet om de iverksatte kontrollrutiner.

Salgslagene skal som en del av kontrollen med landet fangst har rutiner for kontroll av mulig uregistrert uttak, uregistrert omsetning mv av råfisk , herunder årlig å utarbeide og fremlegge en skriftlig plan med spesifisering av kontrolltiltak.

To eller flere salgslag kan avtale å samordne kontrollplaner og kontrollrutiner, jfr § 3.

§ 3

Omfatter en kvoteregulering fastsatt i medhold av saltvannsfiskelovens § 5, § 5a og § 6 (*havressurslovens § 4-2, §4-3, §4-4*) mer enn *et salgslag*, skal kontrollen samordnes for å

påse at overskridelse ikke forekommer og at det blir fattet vedtak om at fangst utover fastsatt kvote tilfaller vedkommende *salgslag* i samsvar med lovens § 7 (*havressurslovens* § 4-2, §4-3, §4-4), jfr. forskrift av 20. november 1989 nr. 1185 om inndragning av fangst eller verdi av fangst.

§ 4

Salgslagene skal rapportere til Fiskeridirektoratets *regionkontor* ilandførte fangster som er fanget i strid med andre bestemmelser enn de som er gitt med hjemmel i saltvannsfiskeovens § 5, § 5a og § 6 (*havressurslovens* § 4-2, §4-3, §4-4) og som tilfaller *salgslaget* (*Havressursfondet*) i medhold av lovens § 11 (*havressurslovens* § 2-7).

Salgslagene skal rapportere til Fiskeridirektoratet overtredelse av saltvannsfiskeoven (*havressursloven*) eller bestemmelser gitt i medhold av loven også når den ulovlige fangst ikke tilfaller *salgslaget* (*Havressursfondet*) i medhold av lovens § 7 og § 11 (*havressurslovens* § 2-7).

§ 5

Salgslagene skal følge de pålegg Fiskeridirektoratet gir for gjennomføring av de kontrollplikter som følger av *denne instruks*.

Fiskeridirektoratet fører tilsyn med at salgslagene har kontrollrutiner. Finner Fiskeridirektoratet at rutinene ikke tilfredsstillende kan *lagene* pålegges å gjennomføre bestemte rutiner.

§ 6

Denne instruks trer i kraft straks. *Samtidig oppheves instruks av 20. februar 1991.*

**FORSKRIFT OM OVERFØRING OG KVALITETSSIKRING AV OPPLYSNINGER TIL
BRUK I REGISTRERING AV RESSURSUTTAKET, RESSURSKONTROLL OG STATISTIKK**
(Hele forskriften er ny)

I medhold av lov av 14 desember 1951 om omsetning av råfisk §§ 7 og 8, lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 45a og lov av 24. juni 1994 nr 34 om registrering som kjøper i første hånd § 5, har Fiskeri- og kystdepartementetbestemt :

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å sikre de opplysninger som er nødvendige for registrering av ressursuttaket, ressurskontroll og en optimal fiskeristatistikk.

§ 2 Innhenting av landingsopplysninger

Salgslagene skal motta alle opplysninger som fisker, mottaker og kjøper skal gi på seddel godkjent i § 6 i forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk, og ha tilsyn med at fisker og kjøper/mottaker fyller ut seddel i henhold til forskrift.

Salgslagene skal ha nødvendige kontrollrutiner for å sikre at bestemmelsene i første ledd oppfylles. Fiskeridirektoratet skal holdes underrettet om de iverksatte kontrollrutiner. Finner Fiskeridirektoratet at rutinene ikke er tilfredstillende kan lagene pålegges å innføre bestemte rutiner.

Registrert kjøper og mottaker skal oversende landings- og sluttsedler i elektronisk form. Uten hensyn til påbudet om elektronisk seddelføring kan vedkommende salgslag i særlige tilfeller gi dispensasjon fra kravet om elektronisk seddelføring.

§ 3 Korreksjonsadgang

Landingsseddel/sluttseddel som er signert og avsendt er endelig.

Dersom seddelopplysninger må korrigeres i ettertid, gjelder de samme formkrav som ved utstedelse.

Fiskeridirektoratet kan gi nærmere bestemmelser om utførelse av nødvendig korreksjon av seddelopplysninger.

§ 4 Overføring av opplysninger

Salgslagene skal til en hver tid ha nødvendige rutiner for å sikre at alle opplysninger oversendes Fiskeridirektoratet. Rutinene skal omfatte opplysninger som nevnt i §§ 2 og 3.

I tillegg til utfylte seddelopplysninger skal salgslagene overføre tilhørende informasjon som følger av lagenes forretningsmessige behandling av dokumentene.

Ved håndtering av salg fra lager skal salgslagene ha rutiner for overføring av opplysninger om nedskrevet lagerbeholdning fra opprinnelig landingsseddel.

Informasjon som følger av effektivering av inndragninger foretatt av laget skal også overføres i tilknytning til relevante sluttseddeldokumenter.

Opplysningene skal overføres elektronisk og i henhold til formater og standarder fastsatt av Fiskeridirektoratet. Overføring skal skje fortløpende og uten ugrunnet opphold.

Fiskeridirektoratet kan fastsette endringer i overføringsrutinene dersom endringer er påkrevd.

§ 5 Rutiner hos Fiskeridirektoratet

Fiskeridirektoratet skal til en hver tid ha nødvendige rutiner for å motta opplysninger fra salgslagene.

Fiskeridirektoratet skal ha faste rutiner for tilbakemelding til salgslagene om mottatte opplysninger og feil i disse.

Fiskeridirektoratet skal tilrettelegge rutiner for å lette salgslagenes ressurskontroll samt samordning av kontroll av kvotereguleringer som omfatter mer enn et salgslag, ved å gjøre relevante opplysninger tilgjengelige for salgslagene.

§ 6 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

.....

Endringer i rutiner:

AVTALE OM RUTINER VED NØDVENDIG KORREKSJON AV SEDDELOPPLYSNINGER

Partene er inneforstått med at det er forbudt å korrigere opplysninger i landings-/sluttseddel utstedt, undertegnet og meldt i tråd med Fiskeri- og kystdepartementets forskrift av 22. desember 2005 om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk.

Partene er likevel enige om at umotivert feil føring av seddel kan skje. For å sikre korrekt føring av informasjon til bruk i kontroll, statistikk eller forskning vil det i visse tilfeller være nødvendig å korrigere seddelopplysningene.

Partene er enige om at dersom opplysningene må korrigeres skal følgende prosedyrer følges:

1. Godkjenning av korreksjon forutsetter skriftlig anmodning signert av fisker og mottaker. Dersom dette ikke lar seg gjøre, er den som fremsetter anmodning om korreksjon ansvarlig får å innhente samtykke/uttalelse fra den som ikke er tilstede, i tillegg til skriftlig begrunnelse for korreksjonen.

2. Ved anmodning om korreksjon av opplysninger som er vesentlige for ressurskontrollen, skal dette behandles og avgjøres i samarbeid med Fiskeridirektoratets Regionkontor. Salgslaget forbereder saken ved innhenting av dokumentasjon m.v.

3. Vedkommende salgslag behandler og avgjør anmodning om korreksjon av andre opplysninger enn de nevnt i forrige ledd. Videre kan salgslaget på eget initiativ foreta slik korrigerings. Før korrigerings skal salgslaget foreta en skriftlig vurdering, som følger seddelen.

Alle salgslag innlemmes deltar i risikovurderingen:

Samtlige salgslag deltar i utarbeidelse og oppfølging av Nasjonal plan for strategisk risikovurdering.

Samtlige salgslagene bidrar med informasjon og ressurser til operasjonell risikovurdering.

Møter sentralt mellom de tre kontrollorganene:

Gruppen foreslår to typer nasjonale møter der alle salgslagene, Kystvakten og Fiskeridirektorat møtes sentralt i Fiskeridirektoratet før endelig plan for nasjonal strategisk risikovurdering. Dette for gi viktige innspill til den nasjonale planen.

Det første møte bør holdes før jul der sentrale personer i ressurskontrollen i de tre kontrollorganene deltar.

Det andre møtet i januar blir det allerede etablerte toppledermøtet mellom de tre organene. I dag deltar kun Råfisklaget og Sildelaget. *Gruppen foreslår at leder for Salgslagenes samarbeidsråd deltar på møtet for å representere de fire andre salgslagene.*

Agenda for møtene kan være:

- Samarbeid siden forrige møte
- Generell informasjonsutveksling mellom samarbeidsetatene
- Gjennomgang av samarbeidsarenaer, jf. svar på spørsmål 1.
- Gjennomgang av, og innspill til nasjonal plan for risikovurdering.
- Innspill til videreutvikling av ressurskontrollen
- Utvikling av regionalt samarbeid

Tre nye regionale organ som også skal arbeide operativt sammen

Etablere fast, regionalt samarbeid mellom Fiskeridirektoratet regionkontorer og de respektive salgslagene på følgende måte:

- a) Nord. Består av region Finnmark, Troms, Nordland, KV nord, NRL og NSSL. (Består i dag som Kontrollgruppe Nord, men ikke på operativt nivå)
- b) Midt. Består av region Trøndelag, Møre og Romsdal og Vest, KV sør, SUROFI, VNF og NSSL.
- c) Sør. Består av region Vest, Sør, KV sør, Rogaland fiskesalgslag, Skagerakfisk og NSSL.

Typiske tema for de regionale analyse- og ressurskontrollmøter. vil kunne være felles operasjonell risikovurdering og analyse, og planlegging av kontrollgjennomføring. Møtene vil også være en god arena for å diskutere felles regionale utfordringer ihht utarbeidelse av en Nasjonal Strategisk Risikovurdering

Ad opplæring:

Salgslagene gis full adgang til kursdeltakelse på Fiskeridirektoratets kurs sammen med annet ressurskontrollpersonell. Det gis muligheter til å få ”skreddersydd” et opplæringsprogram tilpasset det enkelte salgslag

Andre tiltak som vil effektivisere kontrollen:

De organ hos Fiskerimyndighetene som utarbeider regelendringer skal ha faste rutiner for å kontakte regionkontorene samt de aktuelle salgslag med tanke på kontrollerbarhet.

Salgslagene må sørge for at informasjon om inndragningsvedtak og effektivering av disse har en form og en koding slik at de kan overføres elektronisk og leses direkte i direktoratets egen database.

Salgslagene stiller seg åpne for å kunne delta i felles kontrollplaner og kontroller med Fiskeridirektoratet, både som avgiver av data, og som deltager i fysiske kontroller under ledelse av Fiskeridirektoratet, når dette er ønskelig og mulig. SUROFI har reservert seg mot å delta i kontroller på kaikant, men vil sammen med regionkontoret finne andre effektive måter å delta i kontrollen av mulig uregisteret uttak og omsetning.

Salgslagene vil i tiden fremover få en ny, viktig rolle som kilde med tanke på å kunne spore hvor fisken kommer fra og om den er lovlig fanget.

Tiltak vedrørende mer effektiv seddeloverføring som lagene og direktoratets statistikkavdeling følger opp:

Fullføre påbegynt gjennomgang av salgslagenes kontrollrutiner i registreringsprogrammer og ved innsamling av seddelopplysninger, og ut i fra resultatene av denne gjennomgangen vurdere behov for krav om endringer i disse.

Fiskeridirektoratet skal ta initiativ til en revisjon av NS9400, i samarbeid med salgslagene

Forslag som krever datamessig oppfølging og foreslås vurdert av Datagruppen:

Felles Web-løsning for alle salgslag der fisker/ kjøper i fellesskap kan foreta registrering av landet fisk m.v.

Utrede etablering og innføring av nye datarutiner ved informasjonsutveksling gjennom bruk av tjenesteorientert arkitektur (SOA) og webtjenester (WS), herunder XML.

Elektroniske system for avviksrapportering, for avvik mellom meldt og landet fangst, for de salgslag som har auksjon.

Fiskeridirektoratet fortsetter arbeidet med å etablere et Informasjonssystem for ressurskontrollen, som en utvidelse av inspeksjonsdatabasen. Informasjonen i informasjonssystemet skal som hovedregel være tilgjengelig for alt kontrollpersonell i ressurskontrollen etter et "need to know" prinsipp. Personell med behov for informasjon i kontrollsammenheng fra samtlige salgslag og Kystvakten, gis således online tilgang til informasjonssystemet på forskjellig nivå etter hvert som deler av systemet ferdigstilles. Behov for tilgang bør vurderes blant annet i forhold til om man jobber med operativ kontroll, kvotekontroll eller forvaltning/administrasjon. En må ta høyde for og jobbe mot at visjonen som Endringsgruppen har skissert (se visjonen i kapittel 3).

Etablere fastere samarbeid mellom salgslagene om kvotekontrollen. Datamessige løsninger bør vurderes av Datagruppen.

.....

1 LITT OM PROSJEKT SALGSLAG / FISKERIDIREKTORAT

Flerårig, koordinerende prosjekt for å fremme en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll som samtidig hindrer forskjellsbehandling og konkurransevridning. I tillegg til tre konkrete faser nevnt under søker en å gripe fatt i løpende problemstillinger og finne en løsning for disse.

PROSJEKTETS DEL 1, KARTLEGGING: I delrapport A kan en finne fakta om salgslagenes offentlige myndighetsutøvelse i perioden 1997-2004 samt Fiskeridirektoratet der en har felles ansvar for ressurskontrollen. Viktige konklusjoner var at salgslagene ivaretar sitt lovpålagte ansvar på en ryddig og lojal måte samt at de representerer et stort potensial i ressurskontrollen. En fant at salgslagene har god kontroll med skreven seddel, men at de fleste salgslag har lite rutiner knyttet til kontroll av mulig svart uttak. Salgslagene så mangelfull IT tilgang hos Direktoratet som et hinder for effektiv kontroll. Rapporten ble avgitt januar 2006 og er elektronisk tilgjengelig på www.Fiskeridir.no/ressursforvaltning/rapporter. og kan fåes i papirform ved henvendelse til Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet.

PROSJEKTETS DEL 2, ENDRINGSGRUPPEN: Denne rapporten er utformet av utvalg med representanter fra alle salgslag og Fiskeridirektoratet. Utvalget er nedsatt av Fiskeridirektøren. Sammendrag av rapporten se punkt 5.6. Konkrete forslag til endringer i regler og rutiner finner en i begynnelsen av rapporten. Rapporten er elektronisk tilgjengelig på www.Fiskeridir.no/ressursforvaltning/rapporter og kan fåes i papirform ved henvendelse til Kontrollseksjonen i Fiskeridirektoratet.

PROSJEKTETS DEL 3; DATAGRUPPEN: Gruppe som skal utarbeide mer fremtidsrettet arbeidsverktøy for å fremme ressurskontrollen basert på datateknologi og risikovurdering. Gruppen skal bygge videre på Endringsgruppens forslag samt vurdere nye løsninger. Gruppen nedsettes etter at Endringsgruppen har levert sin rapport. Endringsgruppens forslag til mandat for Datagruppen se punkt 12.2.

2 UTVALGETS HOVEDFORMÅL OG MANDAT

23. august 2006 oversendte Fiskeri- og kystdepartementet et brev vedrørende mandat mv for Endringsgruppen, Del 2 i Prosjekt salgslag /Fiskeridirektorat.

Hovedformål med Prosjekt salgslag/ Fiskeridirektorat er å oppnå en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll og samtidig hindre forskjellsbehandling og konkurransevridning.

Videre er prosjektet en gjennomgang av Fiskeridirektoratet på de områder der det har felles ansvar med salgslagene.

Departementet har bestemt følgende mandat for Endringsgruppen (ref. brev av 23. august d.å.):

”Arbeidet i gruppen skal ta utgangspunkt i den gjennomførte kartlegging, det legale grunnlag for direktoratets og salgslagenes ressurskontrollarbeid, samt føringer gitt i relevante styringsdokumenter. Det vises i den forbindelse også til NOU 2005:10 om ny havressurslov og departementets tillegghøring av 7. juli 2006.

1. Samarbeidet om ressurskontrollen

Endringsgruppen skal komme med forslag til hvordan samarbeidet mellom direktoratet og salgslagene både på overordnet nivå og i det daglige arbeidet kan styrkes. Formålet skal være å fremme en bedret og mer kostnadseffektiv ressurs- og omsetningskontroll.

Gruppen bes blant annet drøfte følgende problemstillinger:

Hvordan bør samarbeidet om ressurskontrollen organiseres/koordineres?

Hvordan kan samarbeidet om utveksling av kontrollinformasjon mellom direktoratet og salgslagene styrkes?

Bør samarbeidet mellom fiskeridirektoratet og salgslagene i forhold til direktoratets risikovurderinger videreutvikles, og i tilfelle hvordan?

Bør det avholdes årlige ressurskontrollmøter mellom direktoratet og salgslagene?

Hvis ja, hva bør eventuelt være formål med og innholdet i møtene?

Hvis nei, bør den overordnede dialogen styrkes på andre måter?

2. Rutiner for bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll

Gruppen skal gjennomgå kartleggingen av kontrollarbeidet til salgslagene i delrapport A og komme med forslag til hvordan kontrollen eventuelt kan forbedres og effektiviseres.

3. Instruks for salgslagenes kontrollplikt

Gruppen bes utarbeide et forslag til ny instruks for salgslagenes kontrollplikt. Gruppen skal vurdere hva som er hensiktsmessig utforming og innhold av instruks for at denne skal være et praktisk rettet virkemiddel i kontrollarbeidet.

Gruppen bes blant annet drøfte følgende problemstillinger:

Hva bør være hovedformålet med og innholdet i en slik instruks?

Er en instruks et hensiktsmessig instrument for å sikre lik praktisering av regelverket i de ulike regioner og salgslag, eller bør dette sikres på andre måter?

Departementet har i høringsnotat om salgslagenes kontrolloppgaver ikke foreslått å fastsette minimumskrav til salgslagenes kontrolloppgaver. Gruppen bes vurdere om slike minimumskrav bør fastsettes i instruksene. Er det eventuelt nødvendig/hensiktsmessig med ulike ordninger i ulike distrikter?

Er det hensiktsmessig i instruksene å stille krav til at salgslagene skal ha/opparbeide kompetanse i ressurskontroll?

4. Særlig om kontroll av fartøyenes landinger og overføring av seddelinformasjon mv.

Når det gjelder krav til kontroll av fartøyenes landinger og overføring av seddelinformasjon mv, skal salgslagenes rapporteringsplikt og krav til overføring av seddelinformasjon mv til direktoratet, nedfelles i en egen forskrift. Gruppen bes vurdere hvilke sentrale elementer en slik forskrift bør inneholde.

5. Elektroniske rapporteringsrutiner

Gruppen skal vurdere om det er behov for og eventuelt utarbeide forslag til elektroniske rapporteringsrutiner for kontrollinformasjon mellom salgslagene og direktoratet. Gruppen bes vurdere hvilke type informasjon/opplysninger som eventuelt bør omfattes av elektroniske rapporteringsrutiner.

6. Opplæring i ressurskontroll

Gruppen bes vurdere behovet for kompetansebygging i ressurskontroll i salgslagene, og hvordan dette behovet kan møtes for ulike faggrupper. Gruppen bes videre vurdere behovet for styrket kunnskap i direktoratet om salgslagenes oppgaver og funksjoner.

7. Tidsplan

Gruppen skal nedsettes innen 15. september og avlevere sin rapport 1. april 2007.

Direktoratet skal før første møte i gruppen utarbeide en fremdriftsplan som skal oversendes departementet. ”

3 ENDRINGSGRUPPENS VISJON

Endringsgruppens visjon for videre arbeid er en stor informasjonsbase (informasjonssystem) med korrekt informasjon samlet i Fiskeridirektoratet, som er hovedansvarlig for ressurskontrollen.

Databasen skal inneholde all aktuell informasjon fra melding om landing, registre, elektronisk rapportering fra havet, resultat av kontroller i Kystvakten, direktoratet, salgslagene samt annen relevant informasjon, herunder risikovurdering som er foretatt og datakontroller mv i de nevnte organ.

Databasen skal være online tilgjengelig for alle som har behov for informasjonen i de nevnte kontrollorgan.

For å nå målet:

En bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll samt hindre forskjellsbehandling og konkurransevridning.

Må en gjennomføre tiltak for å oppnå:

Effektiv flerbruk av informasjon med enkel tilgang

Felles risikovurdering og kontroll planlegging

Unngå dobbeltkontroller og unødig tidsbruk i alle kontrollorgan: Fiskeridirektoratet, Kystvakten og salgslagene

Hindre uregistrert fiske og omsetning

Sikkerhet:

Sikkerhet rundt informasjonen foreslås løst ved alminnelige regler om taushetsplikt for offentlig myndighetsutøver. Videre ved at den enkelte i de tre nevnte kontrollorgan gis tilgang på det nivå en har behov og at informasjonen underlegges de sikkerhets rutiner som anses nødvendig .

4 ENDRINGSGRUPPENS VURDERING AV NATURLIG ROLLEFORDELING MELLOM SALGSLAGENE OG FISKERIDIREKTORATET I KONTROLLSAMMENHENG

Salgslagene organiserer førstehåndsomsetningen med hjemmel iht råfiskloven. Salgslagene skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i loven eller med hjemmel i loven, blir overholdt.

I førstehåndsomsetningen er salgslagenes slutt- og landingssedler sentrale. Seddelopplysningene er grunnleggende for omsetningen mellom fisker og kjøper. Kontroll med at opplysningene på seddel er reelle og at all fisk registreres, er derfor svært viktig for salgslagene og for næringen som helhet, for å sikre like konkurransevilkår. Salgslagene er via råfiskloven pålagt et særlig ansvar for å formidle seddel informasjonen om registrert landing av fisk til fiskerimyndighetene.

Brudd på omsetningsbestemmelser vil sjelden avdekkes gjennom seddelkontroll alene i det fisken ofte ikke er ført på seddel eller den er omskrevet til annen art og/eller kvantum og pris. For å avdekke mulig svart uttak eller omskrivninger må salgslagene gjennomføre hensiktsmessige kontroller mot fisker og/eller kjøper. Hvordan slike kontroller skal gjennomføres vil avhenge av det enkelte salgslag.

Av hensyn til likebehandling og like konkurransevilkår må det enkelte salgslag etablere en omsetningskontroll som har troverdighet hos de øvrige salgslag.

Salgslagene har tatt for gitt at de har hatt nødvendig lovhjemmel for å utføre den omsetningskontroll de er pålagt å utføre ved lov. Fiskeri- og Kystdepartementet har i 2005, med utgangspunkt i en konkret sak, konkludert med at salgslagene har manglet slikt hjemmelsgrunnlag. Det forutsettes at nødvendig hjemmelsgrunnlag kommer på plass i 2007.

Salgslagene har hjemmel for inndragning overfor fisker for brudd på gjeldende omsetningsbestemmelser. Inndragningen er begrenset til verdien ervervet ved den ulovlige handling.

Salgslagene skal føre kontroll med at bestemmelsene hjemlet i saltvannsfiskeloven blir overholdt.

Brudd på omsetningsbestemmelser vil i de fleste tilfeller også avdekke brudd på ressurslovgivningen (saltvannsfiskeloven) og omvendt. Omsetnings- og ressurskontrollen ved førstehåndsomsetningen vil derfor være to sider av samme sak. En del av ressurskontrollen består i kontroll med fartøykvoter og deltakerbestemmelser fastsatt av fiskerimyndighetene. Dette er kontrollrutiner som baserer seg på opplysninger fra landings-/sluttsedler som kontrolleres opp mot sentrale registre i Fiskeridirektoratet.

Salgslagene har hjemmel for inndragning av fangst levert utover det respektive fartøys kvote.

For å ivareta sitt ressurskontrollansvar må salgslagene også ha tiltak rettet mot mulig svart uttak.

Fiskeridirektoratet har ansvar for kontroll med at bestemmelsene i lov om saltvannsfiske-, deltaker-, NØS-, fiskeforbuds-, råfisk- og kjøperregistreringsloven, blir overholdt. Dette er et omfattende ansvar som krever store ressurser dersom kontrollen skal bli troverdig. Deler av dette ansvar er felles med salgslagene; ressurskontrollen i tilknytning til landing og førstehåndsomsetning av fisk.

Fiskeridirektoratet driver en omfattende ressurskontroll. Operative kontroller foretas fra regionkontorene med supplement fra Kontrollseksjonen sentralt i Bergen som også innehar en faglig styring med at kontrollen utføres likt. Den sentrale enhet har ansvar for utvikling av nye kontrollmetoder og forbedrede kontrollhjemler.

Fiskeridirektoratet regionalt fatter vedtak om inndragning av ulovlig fiske utover overfiske av fartøykvote. Alvorlige lovbrudd blir meldt politi- og påtalemyndigheten.

Salgslagene og Fiskeridirektoratet samarbeider om ressurskontroll og ønsker å øke samarbeidet. Ved felles kontroller anser begge parter det naturlig at direktoratet leder kontrollen og salgslagene bistår. Bistand kan ytes fra kontoret eller i operativ kontroll . Bistand kan være et resultat av salgslagets initiativ, etter anmodning eller resultat av felles kontrollplanlegging.

5 INNLEDNING MED SAMMENDRAG

5.1 Overordnet mål for prosjektet

Oppnå en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll som samtidig hindre forskjellsbehandling og konkurransevridning.

5.2 Avgrensing av prosjektet

I brev av 23. august 2006 fastsetter departementet mandatet for utvalget. De presiserer samtidig følgende avgrensing av i forhold til Del 1 av prosjektet, Kartlegging:

”I forhold til utkastet til mandat i prosjekt salgslag – delrapport A, har departementet besluttet at innholdet i oppgavene til Statens kontrollør ikke skal endres. Funksjonen til Statens kontrollør vil således ikke være en del av gruppens mandat.

Departementet har videre besluttet at gruppen ikke skal utrede spørsmål knyttet til disponeringen av inndratte midler, ettersom dette skal behandles i forbindelse med ny havressurslov.”

Utvalgets arbeid avgrenses videre av at prosjektet er en gjennomgang av salgslagene og deres utøvelse av offentlig myndighet, særlig deres ansvar for å utføre ressurskontroll jf. lov om saltvannsfiske mv § 45a.

Videre har prosjektet en gjennomgang av de områder som Fiskeridirektoratet og salgslagene har et felles ansvar.

Prosjektet er begrenset til ressurskontroll knyttet til landing og førstehåndsomsetning av fisk og skalldyr.

Det avgrenses videre mot salgslagenes forretningsmessige virksomhet med mindre denne anses å ha betydning for ressurskontrollen.

5.3 Bakgrunn for prosjektet

Regelen om salgslagenes kontrollansvar ble tilføyd i lov om saltvannsfiske med lov nr 2 av 1990. Salgslagenes ansvar ble ytterligere forsterket gjennom endring nr. 51 i 2001.

Den nye § 45 a, om salgslagenes kontrollansvar, ble et vendepunkt. Fra dette tidspunktet var det ikke lenger noen tvil om at fiskerimyndighetene og salgslagene forvalter en svært viktig oppgave sammen. Ansvaret for å forvalte de norske marine ressurser, regulert i lov om saltvannsfiske og forskrifter i medhold av denne, på en optimal måte ved å:

Sikre at alle sedler om landing og omsetning føres korrekt og forsvarlig slik at ressursregnskapet for Norges marine ressurser blir korrekt.

Finne kostnadseffektive metoder for å avdekke mulig svart uttak og omsetning av fangst for å få registrert dette for å hindre at uttaket blir høyere enn den fastsatte kvote samt gi forskerne korrekte data for å foreta bestandsberegninger.

Det har i en årrekke vært daglig kontakt mellom Fiskeridirektoratet og salgslagene i forbindelse med reguleringer, kontroll, registre etc. Imidlertid er kontakten spredd på mange tema og personer. Salgslagene omsetter ca 3 millioner tonn fisk i året til en verdi av ca 12 milliarder kroner. Selv om alle seks lag er eid av fiskere og i utgangspunktet gjør det samme, er de svært forskjellige.

I brevet av 23. august 2006 sier Fiskeri- og kystdepartementet følgende om prosjektet:

”Fiskeridirektoratet tok våren 2002 initiativ til en gjennomgang av salgslagene og deres utøvelse av ressurskontroll. Prosjekt salgslag – Fiskeridirektoratet har som hovedformål å oppnå en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll og samtidig hindre forskjellsbehandling og konkurransevridning. Videre er prosjektet en gjennomgang av Fiskeridirektoratet på de områder der det har felles ansvar med salgslagene.

Første del av arbeidet, kartlegging av salgslagenes og direktoratets ressurskontrollarbeid ble ferdigstilt i januar 2006. Kartleggingen er sammenstilt i ”Prosjekt salgslag/Fiskeridirektorat – delrapport A”. Rapporten konkluderer med at salgslagene ivaretar sitt forvaltningsansvar på en ryddig og lojal måte, og representerer et stort potensial i ressurskontrollen. Salgslagene sitter på kunnskap og opplysninger som gjør at de kan nyttes i enda større grad enn i dag i ressurskontrollarbeidet. Endringsgruppens arbeid skal bidra til det.

Direktoratet skal nå nedsette en gruppe for å følge opp kartleggingen i ”Prosjekt salgslag/Fiskeridirektorat – delrapport A”. Gruppen nedsettes av Fiskeridirektoratet og skal foruten prosjektleder bestå av 6 representanter oppnevnt av salgslagene og 6 representanter for direktoratet. Departementet vil ha en observatør i gruppen.

Med bakgrunn i ovennevnte brev ble følgende utvalg med representanter fra alle salgslag og Fiskeridirektoratet regionalt og sentralt nedsatt av Fiskeridirektøren 15. september 2006:

Fra Skagerakfisk direktør Jørn Lian
Fra Rogaland Fiskesalgslag direktør Arild Olsnes
Fra Vest-Norges Fiskesalgslag direktør Magnar Aasebø
Fra Sunnmøre- og Romsdal Fiskesalgslag direktør Sveinung Flem
Fra Norges Råfisklag kontrollsjef Charles Ingebrigtsen
Fra Norges Sildesalgslag salgsjef Knut Torgnes
Fra Fiskeridirektoratet Region Troms Bjørn-Håvard Rønnevik
Fra Fiskeridirektoratet Region Sør Ove Knappskog
Fra Statistikkavdelingen Fiskeridirektoratet Anders Østreim
Fra Statistikkavdelingen Fiskeridirektoratet Randi Sletten
Fra Reguleringsseksjonen Fiskeridirektoratet Eilif Sund
Fra Kontrollseksjonen Fiskeridirektoratet Karl Petter Haugen/Gunnstein Bakke
(sekretær)
Fra Kontrollseksjonen Fiskeridirektoratet Hanne Rasch (leder)

Observatør: Fiskeridepartementet ved Gunnar Frogner Dahl

Det ble foretatt en endring i sammensetning av utvalget ved at Kathrine Kannelønning fra Reguleringsseksjonen Fiskeridirektoratet gikk inn og Gunnstein Bakke gikk ut.

Utvalget har hatt en del gjester underveis fra salgslagene, direktoratet og Havforskningsinstituttet som har bistått gruppen med nyttig informasjon.

5.4 Metode og gjennomført prosess

Med tanke på utvalgets størrelse og mengden arbeid ble det opprettet undergrupper som skulle utarbeide utkast til løsninger for gjennomgang i plenum. Oppgavene gikk deretter tilbake til gruppen og så til plenum igjen.

Gruppene ble sammensatt ut fra kompetanse og aktualitet. De fleste deltok i mer enn en gruppe.

Medlemmer av utvalget samt noen gjester har bistått med innlegg med informasjon til nytte for prosessen.

Det ble satt av noe tid til arbeid i undergruppene på hver samling. I tillegg jobbet gruppene per telefon, e-post og dels ved særlige møter.

Gruppene har fungert som forslaghavere og produsenter. Plenum har bidratt med innspill og tatt beslutning om forslag til endring i regler og rutiner.

5.5 Evaluering av metode og vanskeligheter under veis

Undergruppene bidro til en bred tilgang av ideer. Forarbeidet foretatt at gruppene gjorde at plenumsgjennomgangen ble konkret og effektiv.

Gruppen var stor, men likevel effektiv og løsningsorientert. Den brede sammensetningen gjorde at spørsmål som oppstod underveis nesten utelukkende kunne besvares av en i gruppen.

Det var avsatt noe kort tid til prosessen. Arbeidet i undergruppene på samlingene var litt komplisert fordi de fleste deltok i flere grupper.

5.6 Sammendrag av forslag til endring i regler og rutiner

Endringsgruppens forslag til endringer kan deles i tre kategorier, tiltak via forskrift, tiltak som krever videre datamessig vurdering og som den planlagte Datagruppen skal jobbe med samt forslag til avtalte endringer i rutiner hos lagene og Direktoratet .

Som nytt element i kontrollinstruksen pålegges salgslagene å dokumentere kontrollrutiner rettet mot mulig svart uttak og omsetning. Det foreslås også at flere salgslag kan samordne sine kontroller. I forbindelse med kontrolltiltak har Sunnmøre- og Romsdal Fiskesalgslag inngitt en reservasjon for operativ kontroll på kaikant, men understreker at salgslaget vil se på andre tiltak for å sikre registrering på seddel.

I en ny forskrift om overføring og kvalitetssikring av seddelinformasjon stiller en krav til kjøper og fisker om å oversende slutt- og landingssedler i elektronisk form. Det enkelte salgslag gis en mulighet til å dispensere fra kravet i en overgangsperiode. Forskriften innebærer skjerpede krav til salgslagene om å ha tilsyn med at kjøper og fisker oppfyllelse av kravene i landingsforskriften samt dokumentasjon av kontrollrutiner i tilknytning til seddelinformasjon. Fiskeridirektoratet pålegges å innføre nye rutiner og datasystemer som gjør det mulig å motta salgslagenes informasjon på en hensiktsmessig måte i tråd med utviklingen innen tjenestorientert arkitektur (SOA) og webtjenester (WS). Videre pålegges direktoratet rutiner for å sikre lagene relevant informasjon når kvotereguleringer berører flere salgslag..

Gruppen foreslår videre web basert verktøy for føring av sedler tilsvarende det Norges Sildesalgslag har, og som er felles for alle de seks salgslagene. Dette virker hensiktsmessig og kostnadsbesparende for næringsaktører, salgslag og direktoratet i et samfunn der nær sagt alle næringsaktører har PC og internett.

Endringsgruppen har sett på den vanskelige situasjon at seddel i særlige tilfelle må korrigeres i ettertid. Når fisker og kjøper har avgitt seddel til salgslaget har de samtidig avgitt bindende informasjonen til offentlig myndighet. Slik informasjon skal ikke endres med mindre det anses nødvendig av hensyn til korrekt informasjon. En har forslått en samarbeidsavtale mellom partene som skal sikre at nødvendig korreksjon skjer slik at det endrede dokumentet får samme juridiske notoritet som det opprinnelige.

For å gjøre kontrollen mer effektiv foreslås etablering av tre regionale kontrollorgan for nord-, midt- og sør-Norge der de aktuelle regionkontor i direktoratet, de aktuelle salgslag og Kystvakten sammen vurderer risikovurdering og legger felles kontrollplaner. Fiskeridirektørene er enig med gruppen i at dette er en effektiv måte å innlemme alle lagene i risikovurdering. Det legges opp til felles kontrollplaner og at lagenes personell i økt grad bistår i direktoratets kontroll samt andre salgslag. Videre foreslås årlig møter sentralt med de samme organ i tillegg til toppledermøtet der en forslår at lederen for salgslagenes samarbeidsråd representerer de mindre lagene.

Det er åpnet for at lagene kan delta på direktoratets kurs samt at en skreddersyr kurs. Salgslagene ønsket å sende forskjellig slags personell på kurs, også ledere, salgs- og datapersonell. Det ønskes derfor kortere kurs rettet spesielt mot disse.

Det foreslås faste rutiner for å kontakte salgslag og regionkontor før forskrift iverksettes for å sikre mer kontrollerbare regler.

Gruppen har tatt stilling til naturlig rollefordeling mellom salgslag og direktorat i kontrollen og utformet en visjon om å jobbe mot en databaseløsning i direktoratet med korrekt informasjon og online tilgang for alle salgslag, Kystvakten og direktoratet. Arbeid rettet mot en slik databaseløsning skal videreføres i Datagruppen.

Gruppen er entydig i troen på at tettere samarbeid, og bedre samordning av personell og bruk av datakompetanse vil være kostnadseffektivt for alle parter samt kunne medføre et mer transparent system som gjør det stadig vanskeligere for potensielle lovbrøyttere å operere.

6 MANDATETS PUNKT 1: SAMARBEIDET OM RESSURSKONTROLL

Endringsgruppen skal komme med forslag til hvordan samarbeidet mellom direktoratet og salgslagene både på overordnet nivå og i det daglige arbeidet kan styrkes. Formålet skal være å fremme en bedre og mer kostnadseffektiv ressurs- og omsetningskontroll.

Gruppen bes blant annet drøfte følgende problemstillinger:

- *Hvordan bør samarbeidet om ressurskontrollen organiseres/koordineres?*
- *Hvordan kan samarbeidet om utveksling av kontrollinformasjon mellom direktoratet og salgslagene styrkes?*
- *Bør samarbeidet mellom fiskeridirektoratet og salgslagene i forhold til direktoratets risikovurderinger videreutvikles, og i tilfelle hvordan?*
- *Bør det avholdes årlige ressurskontrollmøter mellom direktoratet og salgslagene?*
 - *Hvis ja, hva bør eventuelt være formål med og innholdet i møtene?*
 - *Hvis nei, bør den overordnede dialogen styrkes på andre måter?*

6.1 Forslag til løsning

Generell drøfting av mandat/oppgave.

Gruppen har lagt til grunn følgende stikkord i vurderingen av hvordan oppgaven skal løses:

- ”samarbeid mellom direktorat og salgslag”
- ”overordnet og i det daglige arbeidet”
- ”fremme en bedre og mer kostnadseffektiv ressurs- og omsetningskontroll”

Ressurskontroll involverer både kystvakt (hav), direktorat (hav og land) og salgslag (land). Den oppgave gruppen skal vurdere omfatter kun landsiden og vil således kun omfatte ressurskontroll utført av direktorat og salgslag. Gruppen velger derfor å konsentrere oppmerksomheten om ressurskontroll i form av landings- og omsetningskontroll som involverer både direktorat og salgslag.

Gruppen velger å definere ressurskontroll i denne sammenheng som kontroll med uttak av fiskeressurser ved landing og omsetning (som omfattes av salgslagenes kontrollplikt):

Kontroll av skrevet seddel:

- Kvotekontroll (sammenligning mellom oppfisket kvantum og tildelt rettighet fra fiskerimyndighetene).

Kontroll av mulig uregistrert uttak (operativ ressurskontroll):

- Kaikontroll (fysisk kontroll med at landet kvantum er i samsvar med oppgitt kvantum på seddel, omhandler også kontroll av veiesystemer, innveiingsmetoder, generell seddelføring).

- Omsetningskontroll (etterfølgende regnskapskontroll av fisk disponert og fisk til disposisjon i en bedrift).
- Lager kontroll (Fysisk kontroll med kvantum kjøpt inn på lager og faktisk lagerbeholdning).
- Analysearbeid (forarbeid/etterarbeid til fysiske kontroller for utvelgelse av kontrollobjekt, herunder bruk av at nasjonal plan for strategisk risikovurdering og tilrettelegging av omsetningsinformasjon).

Felles for alle lagene innen ressurskontroll er at det drives kvotekontroll av alle fartøy registrert i lagets område. Norges Sildelag og Norges Råfisklag driver også en operativ ressurskontroll.

Måten å omsette fisk på er veldig forskjellig bla. innenfor bruk av auksjonssystemer. Her varierer det fra Norges Råfisklag som har ca 25 % innmelding og auksjon, til Norges Sildesalgslag som har nær 100 % innmelding og auksjon. Noen lag har ikke innmelding.

Ved innmelding for auksjon er fangsten i utgangspunktet enklere å kontrollere enn uten innmelding. Det er imidlertid viktig at det føres kontroll med at det er samsvar mellom innmeldt og losset fangst. Slik kontroll må nødvendigvis gjennomføres ved landing, eventuelt i et begrenset tidsrom etter landing.

Antall landinger av fisk varier fra noen få tusen til opp mot 200 000 årlig i de forskjellige salgslag. Størrelsen på, og antall fartøy, varier også sterkt. Alt dette må taes med i vurdering av lagenes innsats på ressurskontroll.

Alle salgslag er i dag pålagt å drive ressurskontroll jf. både Lov om saltvannsfiske mv § 45a, Lov om omsetning råfisk § 7 og forskrift om salgsgeslagens kontrollplikt. Salgslagene er delegert ansvaret for kvotekontrollen. Alle lag har etablert systemer for å sammenstille landet fangst med kvoter tildelt av fiskerimyndighetene.

Gruppen er ut fra dette av den oppfatning at oppgaven som skal drøftes / løses må konsentreres til operativ ressurskontroll. Altså hvordan direktorat og salgslag sentralt og regionalt kan samarbeide i ressurskontrollen for å sikre en mer kostnadseffektiv ressurskontroll.

Gruppen har vurdert ulike samarbeidsmodeller i operativ ressurskontrollen, både sentralt og regionalt. Også dette blir drøftet nærmere nedenfor. Konklusjonen er at samhandlingen i operativ ressurskontroll må forbedres med sikte på bedre samordning både sentralt og regionalt.

Gruppen vil trekke frem at representanter fra salgslagene presiserer at ressurskontroll er viktig og at lagene ønsker en sterk ressurskontroll. En sterk ressurskontroll sikrer likebehandling og kontroll med at uttaket av fiskeressurser er i samsvar med myndighetenes forvaltningspolitikk. Salgslagene representanter understreker at lagene har en selvstendig interesse i en sterk ressurskontroll fordi dette sikrer at all omsetning skjer på en rettmessig måte. Salgslagene ser det derfor som viktig å være en sentral aktør i ressurskontrollen og ønsker å bistå øvrige kontrollmyndigheter med nødvendige opplysninger og om mulig personell der dette finnes.

Kvotekontroll

Et av fundamentene i kvotekontrollen er tilgang til oppdatert informasjon om fartøy, eier, konsesjoner/deltakeradganger og tildelte kvoter i Fiskeridirektoratet. Siden 2003 har informasjon fra disse registre blitt overspilt daglig (per e-post) til alle salgslag. Per i dag har både Norges Råfisklag, Norges Sildesalgslag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag og Skagerakfisk etablert rutiner for å anvende denne informasjonen i løpende eller periodisk avregning av tildelte kvoter. De andre lagene har valgt andre mer manuelle løsninger i kvotekontrollen.

En ytterligere automatisering av kvotekontrollen vil kunne frigjøre ressurser til operativ ressurskontroll. Nye prosjekt, for eksempel sporing, vil kunne kreve ytterligere ressurser.

Operativ ressurskontroll- kontroll av mulig uregistrert uttak

De enkelte salgslagene har i dag også forskjellig grad av samarbeid med Fiskeridirektoratet i den operative ressurskontrollen, helt fra sporadiske samarbeidsmøter til mer formelle samarbeidsplaner

Gruppen konstaterer at det per i dag kun er Norges Råfisklag, Norges Sildesalgslag og Fiskeridirektoratet som driver en operativ ressurskontroll ved landing. Norges Råfisklag og Norges Sildesalgslag anvender i størrelsesorden 8 årsverk hver i ressurskontrollen (inkludert kvotekontroll).

Fiskeridirektoratets innsats (årsverk) regionalt i ressurskontroll i 2006 er presentert i tabellen nedenfor:

Region	Ressurskontr. Inspektører	Ressurskontr. Saksbehandl 1).	Tilførte ressurser 2006	Overvåkning/ Munin 2)
Finnmark	10	3	1	
Troms	8	3		20
Nordland	14,8	3		
Trøndelag	1,8	1		
Møre og Romsdal	10,4	4,8	2	4
Vest	7	2	2	
Sør	5	1,7		
Totalt	57	19,5	5	24

1) Inkl. ledelse (seksjonsleder)

2) Hovedsakelig kontroll på havet.

Tabellen viser at innsatsen i ressurskontrollen regionalt er betydelig. I tabellen er det ikke skilt klart mellom operativ ressurskontroll på hav og ved landing da kontrollressurser i overvåkning / munin inngår. I tillegg til ressursene listet i tabellen kommer kontrollressurser sentralt i Fiskeridirektoratet (Bergen).

Endringsgruppen konstaterer at samlet sett (dersom en ser bort fra overvåkning / Munin) utgjør ressursbruken i operativ ressurskontroll i størrelsesorden 80 – 90 årsverk med unntak av ressurser som brukes av Fiskeridirektoratet sentralt.

Totalt i Norge er det ca 300 000 landinger per år med både stort og smått av fisk (inkludert, fritidsfiskere, ungdomsfiskere, kaisalg etc.) Disse landingene foregår til ca 400 forskjellige

landingssteder. Det ble i 2006 gjennomført ca 3000 landingskontroller (en landingskontroll kan omfatte mer enn en enkelt landing).

Spørsmål knyttet til hvordan man skal sikre en kostnadseffektiv ressurs- og omsetningskontroll vil dermed være hvordan man organiserer og styrer den totale innsatsen i operativ ressurskontroll på en mest mulig rasjonell måte.

Ulike modeller for organisering / styring av operativ ressurskontroll.

Gruppen har vurdert ulike modeller for en samlet organisering av direktoratets (regionale) og salgslagenes ressurser i operativ ressurskontroll:

- "Pool" ordning: Alle kontrollressurser samles og styres av 1 etat.
- Direktorat + "Pool" av kontrollressurser i salgslagene.
- Direktorat + samarbeid med kontrollører i det enkelte salgslag.

Endringsgruppen er av den oppfatning at man også i fortsettelsen skal være seg bevisst forskjellen i roller og forskjell i kompetanse mellom de ulike aktører i kontrollarbeidet. Gruppens medlemmer vurderer derfor en felles "pool" med samlede kontrollressurser i direktorat og salgslag som lite aktuelt.

Salgslagenes nærhet til omsetningen og kunnskap om fisker og kjøper i de respektive lags områder gjør at lagene har en helt spesiell kompetanse i ressurskontrollen i det enkelte område. Denne kompetansen må kunne utnyttes bedre i operativ ressurskontroll

Det er videre viktig å finne en felles plattform for samarbeidet i ressurskontrollen mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet. Det må være arenaer der det enkelte salgslag ut fra sine ressurser aktivt kan delta.

Hvorvidt en slik felles plattform skal organiseres ved å opprette et eget samlet kontrollorgan for salgslagene har vært vurdert i gruppen. Gruppen har funnet dette lite hensiktsmessig og begrunner det med at salgslagenes nærhet og kompetanse til sine områder og omsatte produkter i et slikt tilfelle ikke vil bli optimalt utnyttet. Dvs. "nærhets kunnskapen" som vurderes som viktig i ressurskontrollen og som gjør det enkelte salgslag unik i sin kompetanse. Dette betyr ikke at man skal utelukke et nært samarbeid mellom salgslagene, snarere tvert imot. En styrking av den operative ressurskontrollen må bety et tettere samarbeid mellom salgslagene på ulike arenaer.

Selv om gruppen går imot et forslag om felles kontrollorgan, er vi av den oppfatning at det er viktig å finne felles arenaer mellom direktorat og salgslag og der den samlede ressursinnsats skal kunne styres på en mer effektiv måte. Mao styringsverktøy for å samordne den samlede ressursinnsatsen.

Ett slikt sentralt styringsverktøy er etablert i form av en Nasjonal strategisk risikovurdering.

Representanter for salgslag som faktisk driver en operativ ressurskontroll, Kystvakten og Fiskeridirektoratet møtes hvert år for å evaluere siste års kontrollaktivitet og legge planer for neste års ressurskontroll. Disse planene manifesterer seg i en Nasjonal risikovurdering for hele året og danner grunnlaget for de målsettinger som fastsettes for den enkelte av direktoratets regioner i den operative ressurskontrollen. Det enkelte regionkontor skal rapportere til direktoratet sentralt om oppnåelsen av de mål som er fastsatt for året. Således

danner den Nasjonale risikovurderingen fundamentet for en samordning av den totale innsatsen i operativ ressurskontroll regionalt og mellom de ulike kontrolltater.

Ved utvikling og implementering av nye funksjoner innen elektronisk operasjonell risikovurdering, vil også mer ressurser frigjøres til risikoleidelse, dvs større grad av felles styring og koordinering av operative kontrollressurser.

Endringsgruppen foreslår at det opprettes forskjellige arenaer der aktørene i ressurskontrollen kan møtes, diskutere problemstillinger, etablere gode kontakter og forståelse av god ressurskontroll. Det er viktig at salgslagene, som en sentral aktør, blir inkludert både i det nasjonale strategiske arbeidet med ressurskontrollen, men også regionalt gjennom Fiskeridirektoratets regionkontor. Fiskeridirektoratet bør ta initiativ og lede prosessene på nasjonalt og regionalt plan.

Følgende mulige felles arenaer foreslås:

1. Regionale analyse- og ressurskontrollmøter.

Inndelt ihht. geografi, fiskerier og salgslagenes ansvarsområder. Det er viktig at de enkelte områdene finner sin egen form. Foruten representanter fra respektive salgslag og Fiskeridirektoratets ytre etat, bør Kystvakten og Fiskeridirektoratets kontrollseksjon delta. Typiske tema vil kunne være felles operasjonell risikovurdering og analyse, og planlegging av kontrollgjennomføring. Møtene vil også være en god arena for å diskutere felles regionale utfordringer ihht utarbeidelse av en Nasjonal Strategisk Risikovurdering.

Følgende grupper foreslås opprettet:

- a) Nord. Består av region Finnmark, Troms, Nordland, KV nord, NRL og NSSL.
- b) Midt. Består av region Trøndelag, Møre og Romsdal og Vest, KV sør, SUROFI, VNF og NSSL.
- c) Sør. Består av region Vest, Sør, KV sør, Rogaland fiskealgslag, Skagerakfisk og NSSL.

2. Nasjonal strategisk risikovurdering.

Denne benyttes i dag som felles strategidokument i ressurskontrollen, men kun NRL og NSSL deltar i utarbeidelsen og som en del av den operative kontrollstrategien. Det foreslås at også de mindre lagene deltar i utarbeidelsen og at det som for resten av ressurskontrollens enheter, settes konkrete mål for kontrollvirksomheten. Målene følges opp av Fiskeridirektøren som ansvarlig myndighet for ressurskontroll.

3. Operasjonell risikovurdering og risikoleidelse.

Salgslagene bidrar med tilgjengelig kontrollinformasjon og kontrollressurser, og blir en bruker og leverandør ihht. Fiskeridirektoratets systemer for operasjonell risikovurdering og risikoleidelse.

4. Nærmere samarbeid mellom salgslagene om kvotekontrollen

Gruppen viser for øvrig til annen diskusjon hvor spørsmålet om å gi salgslagene tilgang til Fiskeridirektoratets Inspeksjonsdatabase ble drøftet. Det ble konkludert med at salgslagene burde få en slik tilgang, men at man skulle komme tilbake til spørsmålet om type tilgang på et senere tidspunkt. Gruppen er av den oppfatning at det å gi salgslagene tilgang til inspeksjonsdatabase vil være et viktig signal overfor salgslagene og en slik tilgang vil også være et viktig verktøy i samordningen av de totale kontrollressurser.

Fiskeridirektøren har bestemt at ressurskontroll skal gjennomføres etter prinsippet om risikovurdering, dvs både på det strategiske og det operasjonelle plan. Vi ser det som positivt at salgslagene får en sentral rolle i arbeidet med en nasjonal plan for strategisk risikovurdering.

Det videre arbeidet på operasjonelt plan kan gjennomføres etter modell under spørsmål 1. Fiskeridirektoratet (og Kystvakten) er nå inne i et utviklingsarbeid for større grad av elektronisk operasjonell risikovurdering. En effekt av dette vil være større fokus på risikoovervåking, -ledelse og -kommunikasjon for en bedre treffsikkerhet og effektiv utnyttelse av kontrollressursene. En bedre utnyttelse av også salgslagenes kontrollressurser sett i en total sammenheng, vil her være et positivt bidrag.

Gruppen mener at det bør avholdes årlige møter der det viktigste bør være overordnede strategiske vurderinger i en nasjonal plan for ressurskontroll. Her legges føringer for en felles plattform for ressurskontrollen.

Gruppen foreslår to typer møter der alle salgslagene, Kystvakten og Fiskeridirektorat møtes før endelig plan for nasjonal strategisk risikovurdering. Dette for å gi viktige innspill til den nasjonale planen. Deretter et toppledermøte slik som vi allerede har i dag, hvor også leder for salgslagenes samarbeidsråd deltar.

Det første møte bør holdes før jul der sentrale personer i ressurskontrollen deltar, og det andre møtet i januar.

Agenda for møtene kan være:

- Samarbeid siden forrige møte
- Generell informasjonsutveksling mellom samarbeidsetatene
- Gjennomgang av samarbeidsarenaer, jf. svar på spørsmål 1.
- Gjennomgang av, og innspill til nasjonal plan for risikovurdering.
- Innspill til videreutvikling av ressurskontrollen
- Utvikling av regionalt samarbeid

6.2 Særlige kommentarer til forslag som har vært diskutert i utvalget, men som ikke er foreslått som løsning

Følgende uttalelser er fra Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag (SUROFI) og går videre enn det som er behandlet i Endringsgruppen. Dissensen i gruppen gikk på at et lag ikke ønsker å delta i fysiske kontroller på kaikant. Lagenes ansvar for å drive ressurskontroll er uomstridt og nedfelt i Lov om saltvannsfiske §45A.

SUROFI uttaler seg under om finansiering av kontroll, noe som er utenfor mandatet for gruppen. Det er imidlertid en klar forutsetning at salgslagenes bidrag i kontroller må være forholdsmessig og rettferdig fordelt, ellers vil den kunne virke konkurransevridene.

Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag mener at Endringsgruppen under dette hovedavsnitt i mandatet i større grad burde gå inn på en prinsipiell diskusjon om rolledeling i ressurskontrollen mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet. I stedet har diskusjonen i hovedsak dreiet seg om hvordan salgslagenes rolle i ressurskontrollen kan utvides, på tross av

at dette medfører en betydelig grad av overlapping og uklarhet i forholdet mellom salgslagene og direktoratet.

SUROFI mener at rolledelingen i hovedsak bør være slik at salgslagene har ansvaret for kvotekontrollen og et medvirkeransvar i den operative ressurskontrollen. Det siste innebærer at salgslagene ikke skal drive operativ kaikontroll (fysiske landingskontroller), men stille datasystemer og sin lokalkunnskap om markeds- og omsetningsforhold til disposisjon for en best mulig risikovurdering og planlegging overfor direktoratets kontrollpersonell.

Det er tre begrunnelser for dette standpunktet:

Salgslagenes kontrollvirksomhet vil i en utvikling hvor myndigheter, miljøorganisasjoner, matvarekjeder etc stiller større krav til dokumentasjon av lovlig fangst, ikke ha den legitimitet som kreves. Salgslagene skal være både markedsaktører og kontrollører, og det vil lett kunne kritiseres at salgslagene kontrollerer "sine egne" og har for stor nærhet til kontrollobjektene ut fra sitt kommersielle hovedformål.

Å samle den operative ressurskontrollen i Fiskeridirektoratet gir bedre forutsetninger for å bygge opp og videreutvikle kompetent personell innenfor kontrollområdet. Operativ ressurskontroll krever betydelig kompetanse innenfor en rekke områder og det ville gitt en bedre og mer kostnadseffektiv ressurskontroll om det hadde blitt satset ytterligere på å bygge opp ressursene ved direktoratets regionkontorer.

En endring som medfører at salgslagene tillegges et utvidet ansvar for den operative ressurskontrollen, krever en gjennomdrøfting av hvordan kontrollvirksomheten skal finansieres. Dette inngår ikke i mandatet. Fiskeridirektoratet er gjennom de senere år tilført betydelige ressurser over statsbudsjettet. Salgslagene krever også inn en kontrollavgift som delfinansierer direktoratets kontrollvirksomhet med ca 20 mill. kr. i året.

SUROFI ønsker og vil videreutvikle det nære samarbeidet vi har med Fiskeridirektoratets regionkontor i Ålesund, herunder bidra i både den nasjonale og operative risikovurderingen, slik at ressursene og kompetansen kan utnyttes best mulig i den operative ressurskontrollen fra direktoratets side.

6.3 De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :

Samtlige salgslag deltar i utarbeidelse og oppfølging av Nasjonal plan for strategisk risikovurdering.

Samtlige salgslagene bidrar med informasjon og ressurser til operasjonell risikovurdering.

Nasjonale møter mellom de tre kontrollorganene:

Gruppen foreslår to typer nasjonale møter der alle salgslagene, Kystvakten og Fiskeridirektorat møtes før endelig plan for nasjonal strategisk risikovurdering. Dette for gi viktige innspill til den nasjonale planen.

Det første møte bør holdes før jul der sentrale personer i ressurskontrollen i de tre kontrollorganene deltar.

Det andre møtet i januar blir det allerede etablerte toppleder-møtet mellom de tre organene. I dag deltar kun råfisklaget og Sildelaget. Gruppen foreslår at leder for Salgslagenes samarbeidsråd deltar på møtet for å representere de fire andre salgslagene.

Agenda for møtene kan være:

- Samarbeid siden forrige møte
- Generell informasjonsutveksling mellom samarbeidsetatene
- Gjennomgang av samarbeidsarenaer, jf. svar på spørsmål 1.
- Gjennomgang av, og innspill til nasjonal plan for risikovurdering.
- Innspill til videreutvikling av ressurskontrollen
- Utvikling av regionalt samarbeid

Etablere fast, regionalt samarbeid mellom Fiskeridirektoratet regionkontorer og de respektive salgslagene på følgende måte:

- a) Nord. Består av region Finnmark, Troms, Nordland, KV nord, NRL og NSSL.
- b) Midt. Består av region Trøndelag, Møre og Romsdal og Vest, KV sør, SUROFI, VNF og NSSL.
- c) Sør. Består av region Vest, Sør, KV sør, Rogaland fiskesalgslag, Skagerakfisk og NSSL.

Typiske tema for de regionale analyse- og ressurskontrollmøter, vil kunne være felles operasjonell risikovurdering og analyse, og planlegging av kontrollgjennomføring. Møtene vil også være en god arena for å diskutere felles regionale utfordringer ihht utarbeidelse av en Nasjonal Strategisk Risikovurdering

Etablere fastere samarbeid mellom salgslagene om kvotekontrollen. Datamessige løsninger bør vurderes av Datagruppen.

Alle salgslag inviteres til å delta i prosessen med utarbeidelse av en Nasjonal Strategisk Risikovurdering. Dette innebærer innspill til og diskusjon rundt vurderingen. Det settes i tillegg opp mål og rapporteres for det enkelte salgslags ressurskontroll ihht nasjonal strategi.

Når det gjelder operasjonell risikovurdering, bidrar alle salgslagene med kontrollinformasjon og ressurser. Relevant elektronisk informasjon gjøres tilgjengelig for Fiskeridirektoratet og salgslagene.

Det etableres faste samarbeidsfora mellom Fiskeridirektoratet, Kystvakten og alle salgslag. I denne forbindelse opprettes det 3 kontrollgrupper: Nord, midt og sør. Tema for disse gruppene vil være operasjonell risikovurdering, felles analyse og innspill til Nasjonal Strategisk Risikovurdering.

Det etableres et fastere samarbeid mellom salgslagene om kvotekontrollen.

7 MANDATETS PUNKT 2: RUTINER FOR BEDRE OG MER KOSTNADSEFFEKTIV RESSURSKONTROLL

Gruppen skal gjennomgå kartleggingen av kontrollarbeidet til salgslagene i delrapport A og komme med forslag til hvordan kontrollen eventuelt kan forbedres og effektiviseres.

7.1 Utvalgets forslag til løsning

Hovedkonklusjonen fra kartleggingen av salgslagenes kontrollarbeid i delrapport A var at lagene ivaretar sitt forvaltningsansvar på en ryddig og lojal måte.

Salgslagenes kontroll representerer bare en del av den totale kontrollaktiviteten som utøves av ulike instanser rettet mot aktivitet i fiskerinæringen. Forslag som kan forbedre og effektivisere kontrollen i salgslagene må derfor også ha fokus på hva de ulike instanser (Fiskeridirektorat, Kystvakt, Skatt, Toll og Salgslag) kan gjøre på dette området for å koordinere innsatsen og tilrettelegge for hverandre.

Dersom det blir foreslått endringer i organisering/tiltak på kontrollområdet, så er det naturlig at en samtidig vurderer konsekvenser av dette i forhold til de ulike kontrollinstanser sin satsing og ressursbruk. Eksempelvis er en kjent med at det i avtale med EU mfl. er uttrykt en målsetting om å oppnå et nivå på full kontroll av pelagiske landinger som dekker 15 % av landet kvantum og minst 10 % av antall landinger. Ved vurdering av om målsettingen er nådd må en inkludere ressurser benyttet fra både Fiskeridirektorat og salgslag.

Gruppen er kjent med at Fiskeridirektoratet har foreslått for Fiskeri- og kystdepartementet at fartøyer som lander pelagisk fisk skal forhåndsmelde dette direkte til fiskerimyndighetene av kontrollhensyn. En naturlig konsekvens av et slikt tiltak vil være at aktuelle salgslag ikke lenger benytter ressurser på å formidle innmelding for omsetningsformål av de samme landinger til fiskerimyndigheten.

De forslagene som fremmes nedenfor har derfor ikke bare fokus på salgslagene, med like mye på hva andre kan bidra med for å gjøre salgslagene sin jobb bedre og mer effektiv og hva salgslagene kan gjøre for å hjelpe andre i arbeidet for en bedre og mer effektiv kontroll.

Gruppen finner det ikke nødvendig med en omfattende begrunnelse og beskrivelse av de forslag som fremmes under dette mandatpunktet ettersom de er konkrete og operasjonelle:

1. Før fastsettelse av forskrifter på fiskeriområdet må en kritisk vurdere om det er mulig å kontrollere de ulike bestemmelser som fastsettes, og hvilke ressurser som må avsettes til kontroll av bestemmelsen.
2. Fiskeridirektoratet må være nøyaktig med registrering og ajourføring av et oppdatert rettighetsregister. Registeret må være tilgjengelig på elektronisk format for salgslagene. Kvalitetssikringsrutiner på området må iverksettes og beskrives.

3. Fiskeridirektoratet sin kvotedatabase må være nøyaktig og oppdatert samsvarende med de til enhver tid gjeldende reguleringsforskrifter. Kvoter og faktorer må oppdateres elektronisk straks endringer i reguleringer iverksettes. Endringer må straks overføres elektronisk til salgslagene. Kvalitetssikringsrutiner på området må iverksettes og beskrives.
4. Salgslagene må etablere bedre rutiner for å sikre at sluttsedler blir riktig utfylt, registrert korrekt i lagenes sluttseddel database og overført korrekt til Fiskeridirektoratet. Dette gjelder også endringer. Det enkelte salgslag skal ha kvalitetssikringsrutiner på området.
5. Alle salgslag skal per 1. desember hvert år gi innspill til Fiskeridirektoratet regionkontor om hvilke områder som bør prioriteres for kontroll i påfølgende år, dette som del av rullering av nasjonal strategisk risikovurdering utarbeidet av Fiskeridirektoratet. I sitt arbeid skal salgslagene analysere egne sluttseddeldata, eventuelt også innmeldingsdata, for på denne måte avdekke unormale avvik som gir grunnlag for etterfølgende eller fremtidige kontroller. Endelig versjon sendes salgslagene.
6. Salgslag som gjennomfører fysiske kontroller ved landing, og lagerkontroller må koordineres med det aktuelle regionkontor i Fiskeridirektoratet.
7. Inndragningsvedtak gjort av salgslagene og Fiskeridirektoratet, og effektivering av disse, må ha en form og koding som gjør at disse kan overføres elektronisk og leses i direktoratet sin egen database.
8. Salgslagene gis online tilgang til sluttseddeldata registrert hos Fiskeridirektoratet for bedre å kunne følge opp kvoter i fiskerier som omfattes av flere salgslag sin omsetningsrett.
9. Salgslagene gis tilgang til Fiskeridirektoratets kurs i ressurskontroll. Salgslagene sørger for å skolere personell som sitter i en rolle som er aktuell i forhold til ressurskontroll. Slikt personell kan være kontrollører, salgspersonell, saksbehandlere og datapersonell i tillegg til ledende personell i alle avdelinger. Salgslagene dekker utgiftene til slike kurs til kostpris.
10. Salgslagene stiller seg åpne for å kunne delta i felles kontroller med Fiskeridirektoratet, både som avgiver av data, og som deltager i fysiske kontroller under ledelse av Fiskeridirektoratet, når dette er ønskelig og mulig.
11. Selv om alle områder skal dekkes ved kontroll, må hovedfokus rettes mot saker/områder av prinsipiell viktighet og mot objekter som medfører risiko av et vist omfang som påpekt i Nasjonal risikovurdering.
12. Salgslagene skal i fremtiden bli viktige kilder for å kunne dokumentere at en fangst er lovlig fisket i et marked som blir mer og mer opptatt av sporbarhet og miljømerking av produkter.
13. Det skal utarbeides felles kontrollprosedyrer.

14. Mål: Alle fangster av en art avregnes fortløpende mot en felles kvotedatabase slik at lagene kan fatte inndragningsvedtak med straks det konstateres at et fartøy overskrider sin kvote.

7.2 De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :

De fleste av effektiviseringspunktene er tatt hånd om som en del av en annet mandatpunkt eller ved at tiltak allerede er igangsatt.

Av spesielle nye tiltak i tillegg til dette forslår gruppen:

De organ hos Fiskerimyndighetene som utarbeider regelendringer skal ha faste rutiner for å kontakte regionkontorene samt de aktuelle salgslag med tanke på kontrollerbarhet.

Salgslagene må sørge for at informasjon om inndragningsvedtak og effektivering av disse har en form og en koding slik at de kan overføres elektronisk og leses direkte i direktoratets egen database.

Salgslagene stiller seg åpne for å kunne delta i felles kontrollplaner og kontroller med Fiskeridirektoratet, både som avgiver av data, og som deltager i fysiske kontroller under ledelse av Fiskeridirektoratet, når dette er ønskelig og mulig. SUROFI har reservert seg mot å delta i kontroller på kaikant, men vil sammen med regionkontoret finne andre effektive måter å delta i kontrollen av mulig uregisteret uttak og omsetning.

Salgslagene vil i tiden fremover få en ny, viktig rolle som kilde med tanke på å kunne spore hvor fisken kommer fra og om den er lovlig fanget.

8 MANDATETS PUNKT 3: INSTRUKS FOR SALGSLAGENES KONTROLLPLIKT

Gruppen bes utarbeide et forslag til ny instruks for salgslagenes kontrollplikt. Gruppen skal vurdere hva som er hensiktsmessig utforming og innhold av instruksen for at denne skal være et praktisk rettet virkemiddel i kontrollarbeidet.

Gruppen bes blant annet drøfte følgende problemstillinger:

- *Hva bør være hovedformålet med og innholdet i en slik instruks?*
- *Er en instruks et hensiktsmessig instrument for å sikre lik praktisering av regelverket i de ulike regioner og salgslag, eller bør dette sikres på andre måter?*
- *Departementet har i høringsnotat om salgslagenes kontrolloppgaver ikke foreslått å fastsette minimumskrav til salgslagenes kontrolloppgaver. Gruppen bes vurdere om slike minimumskrav bør fastsettes i instruksen. Er det eventuelt nødvendig/hensiktsmessig med ulike ordninger i ulike distrikter?*
- *Er det hensiktsmessig i instruksen å stille krav til at salgslagene skal ha/opparbeide kompetanse i ressurskontroll?*

8.1 Utvalgets forslag til løsning

Innledning

Iht. mandatet skal gruppen utarbeide forslag til ny instruks for salgslagenes kontrollplikt. Gruppen skal vurdere hva som er hensiktsmessig utforming og innhold av instruksen for at denne skal være et praktisk rettet virkemiddel i kontrollarbeidet.

Grunnlaget for enhver kontroll- eller oppgaveplikt er at en har noe å kontrollere mv. Fisker, kjøper og mottaker har en særskilt oppgaveplikt med hjemmel i saltvannsfiskeoven og råfiskeloven. Opplysningene på landings-/sluttsedlene oversendes salgslagene og danner grunnlaget for at salgslagene, i egenskap av interesseorganisasjoner med offentlig myndighet, har statistikk- og kontrollplikter. De opplysninger som fisker, leverandør, mottaker eller kjøper mfl. plikter å gi til salgslagene, danner grunnlaget for salgslagenes egen oppgave- og kontrollplikt.

Både de næringsdrivende og fiskeriforvaltningen mfl. har i vekslende omfang et slags 'eierskap' til de opplysninger som gis til salgslagene om fisket:

1. Fisker har eierskap til de opplysninger han selv gir om fisket.
2. Tilsvarende har førstehånds kjøper eller mottaker eierskap til landingsopplysningene.
3. Salgslagene har eierskap til alle opplysninger som omfattes av eneretten til førstehåndsomsetning. Lagene har ansvar for at opplysningene er så riktige som mulige, både av hensyn til overføring av informasjonen, og for å ivareta det forvaltningsrettslige prinsipp om at en sak er så godt opplyst som mulig såfremt det skal treffes vedtak.

4. Fiskeri- og kystdepartementet og Fiskeridirektorat har eierskap til de opplysninger som fisker og mottaker skal gi til fiskeriforvaltningen, herunder til salgslagene med hjemmel i saltvannfiskeloven og råfiskloven.
5. Videre bør nevnes at Statisk Sentralbyrå har behov for talloppgaver fra de norske fiskerier.
6. Det er også viktig å framheve at fangstopplysningene mv inngår i den nasjonale og internasjonale ressursforskningen.

Som det fremgår av oppstillingen ovenfor, har salgslagene et stort og viktig samfunnsansvar ved å motta og bearbeide opplysningene fra fiskeriene. Denne omfattende oppgaven er kanskje ikke alltid like synlig. Det der derfor naturlig at endringsgruppen trekker fram det sentrale samfunnsansvar som lagene har med grunnlag i eneretten til å omsette råfisk i første hånd.

Historikk og drøfting av hjemler

Når det gjelder hjemler for fisker og mottakers oppgaveplikt, salgslagenes ansvar for ressurskontroll og overføring av informasjon mv viser Endringsgruppen til vedlegget til delrapport 2.

Det fremgår av gjennomgangen i vedlegget til rapporten at lovgiver pålegger salgslagene ansvar for ressurskontroll, begrenset til opplysninger som naturlig følger av lagenes enerett. Departementet kan gi forskrift om rapporterings- og kontrollrutiner mv. Rapporterings- og kontrollrutiner som kan pålegges lagene gjelder de opplysninger som lagene skal ha i egenskap av salgslag. Oppgaveplikten fra fisker og mottaker til salgslagene er omfattende og kan fastsettes på detaljnivå. Saltvannfiskeloven og råfiskloven er begge hjemmelslover får å kunne innhente opplysninger til bruk for salgslagene, til bruk for ressurskontroll, herunder kvotekontroll, og til bruk i statistikkammenheng. Som beskrevet i Endringsgruppens gjennomgang i vedlegget er det derfor en sammenheng i regelverket. Det er positivt nevnt i lovforarbeidene at seddelopplysninger mv for kontrollformål samtidig tjener som grunnlag for Norges fiskeristatistikk.

Salgslagenes kompetanse

Fiskeri- og kystdepartementet har 07.juli 2006 fremmet en tilleggshøring (s.d.) hvor en foreslår å gi salgslagene nærmere anført kompetanse til å få tilgang til fartøy, mottakere, anlegg, fangsdagbok og sedler mv. Endringsgruppen viser til forslagene og begrunnelsen for disse, og legger til grunn at forslagene på vanlig måte blir med i den videre prosessen fram til ny havressurslov.

Utviklingen videre

Det er ovenfor og i vedlegget anført hvilke formål lovgiver har lagt vekt på når det gjelder salgslagenes ressurskontroll og overføring av informasjon. Endringsgruppen registrerer behovet for stadig flere eller mer detaljerte opplysninger fra fisker og mottaker til lagene. Behovet for stadig flere detaljopplysninger er tiltagende.

Havforskningsinstituttet har redegjort overfor Endringsgruppen om betydningen av seddelopplysningene. Havforskningsinstituttet ønsker best mulig opplysninger på sluttsedlene slik at instituttet kan nytte disse på en bedre måte for rådgivnings- og forskningsformål.

I årene framover er det grunn til å anta at salgslagenes rolle og betydning vil tilta innen nye områder. Den folkerettslige utvikling går i retning av større kontrollansvar for havnestatene. Dette arbeidet pågår nå i FN-regi og på regionalt nivå. Arbeidet så langt tegner et bilde av at en ser for seg økt kontrollfrekvens, økt omfang og økt detaljgrad når det gjelder landing fra utenlandske fartøy.

Et nytt virkeområde der salgslagene kan få en ønsket rolle, er sporbarhet for fisk som omfattes av eneretten. Det er fortsatt i støpeskjeen hvorledes sporbarhetsproblematikken vil bli løst, men slik vi ser det i dag vil salgslagsordningen kunne være helt sentral i en slik prosess.

Som en oppsummering kan en vise til den gamle begrunnelsen i Ot. prp. Nr. 63 (1951), om at salgslagene sitter inne med "det beste statistiske materiale i landet". Dette materialet er i dag forutsetning for salgslagenes ansvar.

Forslag til tiltak for å styrke salgslagenes kontrollplikt

Endringsgruppen viser til at alle salgslag foretar dokumentkontroll i forskjellig omfang med grunnlag i gitte fangstopplysninger på sedlene. I Delrapport A er det vist til forskjeller mht. hvordan mangelfullt utfylte sedler håndteres. Dette tema drøfter endringsgruppen i et annet kapittel i denne delrapport (B).

Salgslagene utfører i vekslende grad kaikontroll. Selv med den kontrollen en har pr i dag, kan kontrollen i tillegg dreies mer i retning av kontroll med mulig svart registrert uttak eller uregistrert omsetning, heretter kalt svart uttak. Likhets hensynet og konkurransevridningen ved ulik kontroll tilsier at det er behov for virkemidler for kontrolltiltak som må gjelde for alle salgslagenes ressurskontrollarbeid.

Problemstillingen er med andre ord at salgslagene - i tillegg til å kontrollere de sedler som er utferdiget - har ansvar for å gjøre "noe mer" for også å kontrollere om all fisk kommer på seddelen. I tillegg til den viktige dokumentkontrollen som lagene utfører i dag, må lagene kontrollere om det er svart uttak (omsetning/landing) av fisk. Lagene må ha rutiner og/eller prosedyrer som medfører at lagenes faktiske ressurskontroll er noe mer enn bare etterfølgende kontroll av sedlene.

Endringsgruppen antar at ansvaret for å kontrollere mulig svart uttak kan skje på flere måter. Storparten av salgslagene har i dag - i større eller mindre grad - rutiner for kontroll på kai, eller de ønsker å utøve eller styrke slik kontroll. Andre former for kontroll av mulig svart uttak kan være ulike risikovurderinger ut fra den særlige kunnskap som salgslagene har om fiskerinæringen. En tenker her bl.a. på kjennskap til fangst- og omsetningsmønsteret i første hånd, sesongsvingninger i fisket, lagenes markedskunnskap osv.

Kontroll av mulig svart uttak skal lagene utføre av eget tiltak. Salgslagene skal ha ansvar for å ha kontrollrutiner som går ut over den kontroll lagene allerede gjør av innkomne sedler.

Iht. til mandatet skal Endringsgruppen vurdere hvorvidt en instruks er et hensiktsmessig instrument for å sikre lik praktisering. Endringsgruppen finner det vanskelig å stille generelle minimumskrav fordi lagene kan utføre kontrollen på flere måter via fysisk kontroll, dokumenter, registre osv. Problemet med å detaljregulere kontroll av mulig svart uttak skyldes flere forhold, så som størrelsen på salgslagene, inntektene ved

førstehåndsomsetningen, antall ansatte i det enkelte lag, den geografiske utstrekning for eneretten, mangfoldet av fiskerier langs forskjellige deler av kysten mv.

Men: Felles for alle salgslagene må være ansvaret for kontroll av mulig svart uttak, et ansvar som kan utøves rutinemessig, ved behov, ved mistanke osv.

Endringsutvalget foreslår at hver av Fiskeridirektoratets regionkontorer i samvirke med vedkommende salgslag sammen utarbeider forslag om hvorledes minimumskravene skal oppnås av salgslagene alene, eller gjennom felles ressurskontroll. For noen regioner kan situasjonen være at flere salgslag ved avtale samordner kontrollen av mulig svart uttak.

Merknad til de enkelte bestemmelser

Endringsgruppen viser til gjeldende instruks og foreslår at en bygger videre på denne. Et hovedformål med råfiskloven er å sikre førstehåndspris til fisker mv. Gruppen viser til de øvrige oppgave-, statistikk- og kontrollformål som følger av saltvannsfiskekloven og råfiskloven og foreslår at disse tas inn som hjemler for instruksene. En foreslår også at betegnelsen salgsorganisasjon erstattes med betegnelsen salgslag, i samsvar med den dagligtale næring og myndigheter benytter om lagene.

Til tittelen.

Det fremgår av ovennevnte at salgslagene over flere tiår har hatt ansvar både for seddelopplysninger og grunnlagsmaterialet for norsk fiskeristatistikk. En foreslår derfor at oppgaveplikten fremgår av tittelen på instruksene.

Til § 1.

Det foreslås at målsettingen om å styrke samarbeidet og effekten av det samlede ressurskontrollarbeidet, som St.prp.nr 1 (2005-2006) s. 174 legger opp til, inntas i innledningen til § 1. Videre foreslår en at instruksene i tillegg til kontrollansvaret nevner den rolle med innhenting og bearbeiding av fangstopplysninger som råfiskloven tillegger lagene, se ovenfor.

Til § 2.

Endringsgruppen foreslår at gjeldende § 4 om påbud om å ha kontrollrutiner flyttes opp til § 2 første ledd. Første ledd er ellers bare språklig tilpasset instruksene.

Utkast til § 2 annet ledd er ny. Iht. Ot. prp. nr. 92 (2000-2001) side 28 har salgslagene ”en selvstendig plikt til å føre kontroll”. Kontrollansvaret er videre enn kvotekontrollen salgslagene utfører i form av etterfølgende dokumentkontroll. Iht. utkastets annet ledd, påbys salgslagene å ha rutiner for kontroll av mulig uregistrert omsetning og ulovlig uttak for øvrig; ”svart uttak”. Ansvaret for kontrollrutiner iht. til annet ledd kan bestå i plan og rutiner for risikoanalyse, dokumentgjennomgang, kaikontroll, kontroll av lås, kontroll av overføring til oppdrett mv. I foredraget ovenfor og vedlegget er det redegjort for alternativer for hvorledes lagene organiserer kontroll av mulig svart uttak. Salgslagene er nå trukket inn i den løpende risikovurdering og strategiske planlegging som er under utvikling. Videre vil lagene og Fiskeridirektoratets regionkontor i større grad enn tidligere samarbeide om ressurskontrollen. Endringsgruppen foreslår at vedkommende salgslag før året tar til skal fremlegge en plan for kontroll med mulig svart uttak. Metodene for kontroll kan variere, men innsatsen mot mulig svart omsetning må ha et omfang som fremstår som lik lagene imellom. Vedkommende salgslags plan skal sammenholdes med de øvrige salgslag. Fiskeridirektoratet antar at planer om kontrolltiltak vanskelig kan være offentlige, jf. offentlighetslovens § 6 nr 2 litra c). Ut fra

likhetshensyn mv vil nok storparten av medlemmene i Endringsgruppen likevel være av den oppfatning at lagene bør ha innsyn i, eller kunne gjøres kjent med hovedtrekkene i hverandres planer. Planene bør kunne danne grunnlag for forvaltningsrevisjon.

Til § 3

Utkastet til § 3 er en videreføring av § 2.

Til § 4

Utkastet til § 4 er en videreføring av § 3, med den presisering at for saltvannsfiskelovens § 11-saker og lignende er Fiskeridirektoratets regionkontor førsteinstans. Fiskeridirektoratet er klageinstans, jf. Fiskeri- og kystdepartementets delegasjonsvedtak av 28. februar 2003.

Til § 5

Første ledd er omredigert noe, fordi instruksens virkeområde gjelder både oppgave, statistikk- og kontrollansvar. Det foreslås at Fiskeridirektoratets alminnelige instruksjonsadgang flyttes til § 5 annet ledd

Til § 6

Det foreslås at instruksens fastsettes på ny. Det forhold at virkeområdet for instruksens foreslås utvidet og presisert tilsier at en erstatter gammel instruks med ny instruks.

Nedenfor er utvalgets forslag. I den grad en har funnet det mulig, er tilsvarende bestemmelser i lovutkastet i NOU 2005:10 Havressursloven, angitt i parentes.

8.2 Særlige kommentarer til forslag som har vært diskutert i utvalget, men som ikke er foreslått som løsning

Det er enighet i endringsgruppen om at det er vanskelig å lage en helt ny instruks. Derfor foreslår gruppen å utvide den instruks som gjelder i dag. Noe som det ikke er enighet om i gruppen, er hvor spesifikk instruks skal være når det gjelder å kreve fysisk kontroll på kaia, utført av salgslagene selv. Derfor har instruksens fått en vinkling inn mot ressurskontrollansvaret i sin helhet, det lagene hver på sin måte skal bidra med i kontrollen mot mulig svart uttak.

SUROFI henviser til kommentarene under pkt 5.2 og legger til grunn at forslaget § 2 ikke innebærer et krav om at salgslagene skal drive operativ kaikontroll, men at det på andre måter etableres rutiner for å avdekke mulige avvik mellom landet og seddelført kvantum, jf. som eksempel bruk av ulike rapporteringsrutiner beskrevet i rapportens pkt 10.4.

8.3 De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :

Utkast til instruks har to nye hovedelementer. For det første foreslår endringsgruppen å utvide virkeområdet, fordi salgslagene i tillegg til kontrolloppgaver har informasjons- og statistikkforpliktelser overfor så vel fiskermyndigheter som overfor fangstleddet og landsiden. Videre – og det er viktig – foreslår endringsgruppen at lagene skal ha rutiner for ressurskontroll rettet mot mulig svart uttak.

Forslag til endring av regler

Endringsgruppen foreslår at det fastsettes en ny instruks som bygger på gjeldende instruks. § 2 annet ledd er det viktigste forslaget til styrking av salgslagenes ansvar for ressurskontroll.

Forslag til endring av rutiner

Endringen av instruks vil medføre betydelige endringer av salgslagenes rutiner. På kontrollsiden legger Prosjekt salgslag/Fiskeridirektoratet, Delrapport 2 opp til betydelig øket samvirke mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet når det gjelder kontrollstrategi, risikovurdering, adgang til felles data (-baser) osv. Dette utvidede samarbeidet skal danne grunnlag for at salgslagene utvikler rutiner og planer for ressurskontroll. Endringsgruppens målsetting er at Fiskeridirektoratet og salgslagene, gjennom nye eller forbedrede rutiner, sammen skal oppnå en styrket og mer kostnadseffektiv ressurs- og omsetningskontroll.

9 MANDATETS PUNKT 4: SÆRLIG OM KONTROLL AV FARTØYENES LANDINGER OG OVERFØRING AV SEDDELINFORMASJON M.V.

Når det gjelder krav til kontroll av fartøyenes landinger og overføring av seddelinformasjon mv, skal salgslagenes rapporteringsplikt og krav til overføring av seddelinformasjon mv til direktoratet, nedfelles i en egen forskrift. Gruppen bes vurdere hvilke sentrale elementer en slik forskrift bør inneholde.

9.1 Utvalgets forslag til løsning

Innledning

I 2003 vedtok Fiskeridepartementet en ny forskrift "Forskrift om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk" som fastslår at all fangst som landes skal registreres på landingstidspunktet. Denne medførte en vesentlig endring ved at tidspunktet for registreringsplikten ble flyttet frem i tid. Forskriften sikrer at all fangst som forlater fiskefartøyet skal registreres av mottaker av fisken i et juridiske bindende dokument både for mottaker og leverandøren av fisken. En sikret dermed et likestilt juridisk grunnlag uavhengig av om omsetning finner sted umiddelbart eller på et senere tidspunkt. En sikrer likeså at informasjonen oversendes salgslagene umiddelbart etter landing.

Salgslagene har i ettertid jobbet med å få implementert dette regelverket, og en er nå i en prosess der en jobber med å få på plass den elektroniske delen med registreringen og påfølgende oversending til Fiskeridirektoratet. Det gjenstår her ennå et stykke arbeid hos enkelte salgslag.

En målsetning videre er å sikre at den elektroniske registreringen av opplysningene skal *avspeile de juridisk forpliktende opplysningene fra sedlene*, slik at disse danner et sikkert grunnlag i det påfølgende kontrollarbeidet. Det endringsgruppen nå ønsker å ta for seg er salgslagenes håndtering av de opplysningene de mottar, samt å få på plass et regelverk som sikrer den siste delen av informasjonsoverføring, fra salgslag til Fiskeridirektoratet.

Salgslagene er gitt sentrale oppgaver medhold i lov om saltvannfiske med forskrifter og lov om omsetning av råfisk med forskrifter. Salgslagene er gitt en sentrale rolle for å sikre bl.a.

- en korrekt registrering av ressursuttaket
- en effektiv og rasjonell datainnsamling
- administrativ inndragning av verdi for fangst over fartøykvote eller ulovlig fangst

Det er viktig både for salgslag og myndigheter at forretningsregler og rutiner er i samsvar med regelverket/lovene.

Et av formålene med prosjektet er å sikre informasjonsbehovet til forvaltningen, bedre ressurskontrollen ytterligere og gjøre den mer kostnadseffektiv, sikre grunnlaget for en optimal fiskeristatistikk, samt hindre konkurransevridding og forskjellsbehandling.

Målsettingen er å sikre at Fiskeridirektoratet har en hurtig og komplett tilgang til opplysningene om ressursuttaket. Dette for å dekke salgslagene og fiskerimyndighetenes løpende databehov for overvåking av utviklingen av fisket, oppfølging og justering av fiskerireguleringer, bedre grunnlaget for forskning og utredning, ivareta internasjonale rapporteringsforpliktelser, offisiell fiskeristatistikk, samt skaffe grunnlag for analyse av nye tiltak.

Endringsgruppen vil foreslå et formelt rammeverk som sikrer at innsamlede opplysninger blir håndtert på en slik måte gjennom hele kjeden, fra fisker og kjøper/mottaker til lagene, og videre til Fiskeridirektoratet, at en med større grad av sikkerhet kan benytte de elektroniske dokumentene i kontrollarbeid. Endringsgruppens forslag vil i så måte være en videreføring av arbeidet som ble gjort i forbindelse med innføringen av landingsforskriften.

Forslaget skal bidra til å øke sikkerheten for at all fangst føres på seddel og slik hindre svart uttak, samt bedre salgslagenes beslutningsgrunnlag for løpende inndragning for f.eks. fartøy som leverer gjennom flere salgslag m.v.

Avslutningsvis vil gruppen understreke at det er viktig å legge til rette for et system som sikrer likebehandling av alle aktørene i næringen, uavhengig av hvor fangsten landes.

Med grunnlag i de målsetninger og formål som er opplistet ovenfor ser endringsgruppen behov for å få etablert standardiserte handlingsregler og kvalitetssikringsprosedyrer ved registrering og håndtering av elektroniske (juridiske) sedler hos kjøpere/mottakere, salgslagene og i Fiskeridirektoratet, og ved oversendelse av seddelopplysningene mellom disse. Vi vil foreslå at dette systemet bygges opp som et selvstendig regelverk, i tillegg til den generelle instruks om salgslagenes oppgave- og ressurskontrollplikt.

Utvalget foreslår med dette følgende hovedtiltak:

- 1) Utarbeide forskrift om overføring og kvalitetssikring av opplysninger til bruk i registrering av ressursuttaket, ressurskontroll og statistikk
- 2) Utarbeide samarbeidsavtale om rutiner for korreksjon av utfylte seddelopplysninger
- 3) Fullføre påbegynt gjennomgang av salgslagenes kontrollrutiner i registreringsprogrammer og ved innsamling av seddelopplysninger, og ut i fra resultatene av denne gjennomgangen vurdere behov for krav om endringer i disse.

En vil i det videre gå gjennom merknader til de foreslåtte tiltak. Referanse gis med utgangspunkt i utkastet til forskrift om overføring og kvalitetssikring av opplysninger til bruk i registrering av ressursuttaket, ressurskontroll og statistikk

Til § 2.

Innhenting og kvalitetssikring av landingsopplysninger

Utgangspunktet for den informasjon som salgslagene skal oversende Fiskeridirektoratet er sluttsedlene/landingsedlene slik disse blir utfylt av mottaker/kjøper og fisker i henhold til landingsforskriften. Vi finner det derfor naturlig å starte med lagenes ansvar omkring mottaket av disse opplysningene.

Landingsforskriften pålegger kjøper/mottaker og fisker å oversende landings-/sluttsedler til salgslagene umiddelbart etter utfylling. Lagene er pliktig mottaker av disse. Denne plikten går utover et rent passivt mottak av opplysningene, da den inkluderer et ansvar for å legge til rette for og kontrollere at oppgaveplikten i landingsforskriften overholdes. Herunder kommer forhold omkring programmene som brukes til registrering av sedlene samt nødvendige kontrollrutiner hos salgslagene for å sikre at alle pålagte opplysninger er gitt og i rimelig utstrekning at opplysningene som er gitt er korrekte.

For å sikre at informasjonen registreres korrekt, må en ha rutiner for kvalitetskontroll av de opplysninger som registreres. Når det gjelder slike kontrollrutiner, vil disse kunne etableres på flere trinn i innsamlingsprosessen.

Kontroll på registreringstidspunktet hos kjøper/mottaker

Det er en målsetning at eventuelle feil og mangler oppdages så tidlig som mulig. Dette betyr at det må stilles krav til de registreringsprogrammer som blir brukt ved førstegangsregistrering av dokumentene, uavhengig av om dette skjer hos kjøpere/mottakere eller hos salgslagene. Det må være innebygde kontroller i registreringsprogrammene hos kjøper/mottaker som gjør at en får luket vekk klare feil allerede fra starten. Programmene må videre være bygd opp slik at en blir tvunget til å fylle ut all forskriftsfestet informasjon, dvs de må ikke kunne avslutte registreringen og foreta sending til salgslaget før alle pliktige felt er utfylt. Kontrollprogrammer slik en omtaler her, letter kontrollplikten for fisker og mottaker og det videre kontrollarbeidet for salgslagene og Fiskeridirektoratet.

Endringsgruppen ønsker det skal være felles *krav/retningslinjer til registreringsprogrammer*. Disse må utarbeides for alle lag i samarbeid med Fiskeridirektoratet.

Hvilke typer registreringsprogrammer som brukes i dag varierer mellom de ulike salgslagene. Felles er likevel at de fleste allerede i stor grad er enten utarbeidet av eller i samarbeid med salgslagene. Der er også tatt inn enkelte kontroller av den typen vi drøfter her, men kontrollrutinene varierer fra salgslag til salgslag og Fiskeridirektoratet har til nå ikke hatt full oversikt over omfanget av disse hos det enkelte salgslag.

Fiskeridirektoratet har startet en kartlegging av hvilke kontrollrutiner som finnes hos det enkelte salgslag på dette området. Resultatet av denne kartleggingen vil vise om det er behov for ytterligere tiltak på området.

Kontroll ved mottak av informasjon hos salgslag

Selv om en har gode kontrollprogrammer til bruk i registreringsøyeblikket, kan det være feil og mangler som ikke blir oppdaget ved selve registreringen. Videre har salgslagene tilgang på tillegginformasjon som gjør lagene i stand til å gjennomføre andre typer kontroller enn kjøperen, som f.eks. ved at de har tilgang til Fiskeridirektoratets registre og slik kan

kontrollere at f.eks. fartøyet fangsten føres på er gyldig. Det må derfor også være et system for *kontroll av opplysningene i det de kommer inn til salgslaget*.

Salgslagene praktiserer dette allerede i varierende grad. Gruppen ønsker at dette blir tatt inn som en del av lagenes faste rutiner, fortrinnsvis med en *felles minimumsløsning for alle lag*. Som nevnt tidligere er salgslagene gitt en sentrale rolle for å sikre en korrekt registrering av ressursuttaket. Eneretten og kontrollansvaret medfører at salgslagene må ha rutiner for kvalitetskontroll av de opplysninger de samler inn. Dette må naturligvis gjelde både for elektroniske sedler og der en fremdeles har vanlige papirutgaver av sedler. Likeledes må det omfatte både det å kontrollere at opplysningene som er gitt er korrekte, men også å sikre at alle pålagte opplysninger er gitt.

Lagenes mulighet til å kontrollere om opplysningene er korrekte er begrenset. I stor grad kan de ikke gjøre annet enn å stole på de opplysninger fisker gir. Det kan likevel kan gjøres en del logiske tester og kontroller på gyldigheten av opplysningene, samt kontroll med at alle pliktige felter er fylt ut. Det er en kjensgjerning at lagene har en helt annen mulighet enn Fiskeridirektoratet til å drive opplæring og bevisstgjøring av aktørene når det gjelder viktigheten av å følge landingsforskriften. Dersom sedler blir avvist av laget og sendt i umiddelbar retur til avsender, vil en kunne oppnå en læringseffekt som på sikt vil gjøre kvaliteten på opplysningene bedre. En slik praksis vil også være med å fremme en prosess hvor korrigerende i størst mulig grad skjer hos avsender selv, noe som også er en generell målsetning.

Igangsatt kartlegging av kontrollrutiner skal også inkludere hva som finnes av kontroller på dette trinnet hos det enkelte salgslag. Resultatet av denne kartleggingen vil vise om det er behov for ytterligere tiltak på området.

Kontroll etter mottak hos salgslag

Ved salgslagenes videre forretningsmessige behandling av dokumentene, oppstår det også tilfeller der salgslag oppdager feil på dokumentene. Også her er det i dag ulike rutiner hos de ulike salgslag. En vil her i større grad berøre det enkelte salgslags egne forretningsrutiner. Det er grunn til å tro at typen feil som oppdages på dette trinnet vil være mer knyttet opp til opplysninger som berører selve salgstransaksjonen mellom fisker og kjøper. En ser likevel at det er fordel med størst mulig grad av åpenhet rundt disse rutinene. Det er viktig at salgslagene rutiner er lagt opp slik at en har mulighet til å avdekke eventuelle feil som fremdeles måtte hefter ved dokumentene.

Innsamlingen av opplysninger om kontrollrutiner bør også inkludere hva som finnes av kontroller på dette trinnet hos det enkelte salgslag. Resultatet av denne kartleggingen vil da vise om det er behov for ytterligere tiltak på området.

Kontroll etter mottak hos Fiskeridirektoratet

En siste kontrollpost er etter mottak av opplysningene hos Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratet gjennomfører en del standard kontroller på det innsamlede materialet, og selv om det kommer på plass bedre kontrollrutiner hos kjøper/mottaker og salgslag, kan en fremdeles se for seg at disse rutinene kan avdekke feil/mangler, eller forhold hvor det kan reises tvil om opplysningene er korrekte. I disse tilfellene må direktoratet ta spørsmålene opp med det aktuelle salgslag, hvorpå salgslaget må ha rutiner for å respondere og foreta undersøkelser for å avdekke om det er reelle feil som er oppdaget.

Krav om elektronisk registrering

Endringsgruppen ser klare fordeler med å ha dokumentene elektronisk registret fra starten av, spesielt med tanke på at det forenkler kontrollarbeidet når det gjelder å sikre korrekte opplysninger, jf gjennomgangen over. Også for kjøper selv er det fordeler forbundet med å få opplysningene registrert fortløpende, og selv kjøpere med liten eller sesongmessig omsetning må ha informasjon registrert i sine regnskapssystemer. I tillegg ser en for seg at en på et tidspunkt har klart et system for elektronisk signatur, noe som ytterligere vil legge til rette for et krav om elektronisk seddelføring.

Kjøperlovens §5 gir hjemmel for å kunne innføre et krav om elektronisk registrering. Etter diskusjonen i gruppen har man allikevel kommet frem til at det ikke vil være mulig med et ubetinget krav om elektronisk seddelføring. Der vil være noen spesielle tilfeller der dette ikke vil være mulig. Alle salgslagene er likevel enig i at dette er noe en bør jobbe for, og en vil derfor foreslå å ta inn et krav om elektronisk seddelføring, men der en gir det enkelte salgslag dispensasjonsadgang for å kunne håndtere de spesielle tilfellene.

Dersom en ser utover de tekniske løsninger som benyttes i dag, kan en se for seg helt nye muligheter i fremtiden. Et scenario er utarbeidelse av en felles Web-løsning for alle salgslag, hvor kjøper/mottaker og fisker logger seg på og foretar registrering av seddel direkte mot en felles database. Enkelte salgslag har i dag egne Web-løsninger hvor aktørene logger seg på og foretar slik registrering. Dette gjør at det er salgslaget som står ansvarlig for programmet og det er de som har ansvar for at nødvendige kontroller og kodesett til en hver tid er tilgjengelig. Dette gjør at en slipper å være avhengig av utsending av oppdateringer til den enkelte kjøper/mottaker.

Dersom alle salgslag har samme løsning og program, vil dette kunne være med på å sikre likebehandling ved at aktørene alltid og uavhengig av hvor de lander vil møte samme skjerm bilde og samme kontroller ved registrering. Dette vil være en riktig måte å effektivisere kontrollsystemet på ved at en har bare ett sted å foreta oppdateringer, noe som også kan representere en forenkling for mindre kjøpere. En ville likevel kunne ha en dispensasjonsadgang for tilfeller hvor mottaker/kjøper ikke har tilgang til Internett. *Utvalget vil foreslå at en utreder denne muligheten videre i datagruppen som skal etableres som del 3 av prosjekt salgslag.*

Konklusjon

Salgslagene har et ansvar utover det å motta landings-/sluttseddeldokumentene. Salgslagene skal også legge til rette for og kontrollere at opplysningsplikten i landingsforskriften overholdes.

Endringsgruppen foreslår påbud om elektronisk seddelføring, men der vi gir salgslagene dispensasjonsinngang. Vi foreslår videre at Prosjekt salgslag/Fiskeridirektoratet del3, datagruppen, utreder nærmere om fremtidige muligheter for felles Web-løsninger.

Fiskeridirektoratet har startet et arbeid med å kartlegge de kontrollrutiner som eksisterer hos de enkelte salgslag pr i dag, og dette arbeidet må fullføres. Fiskeridirektoratet vil deretter gå gjennom materialet og kontrollere dette opp mot det de kan finne i mottatt materiale, for å verifisere at beskrevne kontrollrutiner er i faktisk bruk. Resultatet av denne gjennomgangen vil vise om de kontrollrutiner som allerede er etablert er tilfredstillende.

Til § 3.

Korreksjonsadgang

Utgangspunktet er at ferdig utstette sedler er endelig. Det signerte dokumentet vil alltid være det juridiske dokumentet. Situasjoner vil kunne oppstå der dette ikke nødvendigvis vil være gjenspeilet i det elektronisk registrede dokumentet. Dette kan skyldes motstridende hensyn. Fra et kontrollmessig ståsted skal en ha tilgang til de juridiske dokumenter slik de ser ut i det øyeblikket fisker og kjøper/mottaker undertegner dokumentene. Fra et forvaltningsmessig synspunkt ønsker en å til en hver tid ha tilgang til de mest mulig korrekte opplysningene. Det trengs derfor rutiner for hvordan man håndterer eventuelle endringer i dokumentene, med krav om saksbehandling og god dokumentasjon.

Det forhold at en har kontrollrutiner medfører behov for oppretting av feil og mangler, som beskrevet i foregående avsnitt. Utgangspunktet er at feil skal rettes av avgiver av data. Salgslagene skal gå tilbake til mottaker/kjøper og fisker for å få omforente nye opplysninger når feil oppdages i kontrollene hos laget. Fiskeridirektoratet på sin side skal gå tilbake til salgslagene for å få korreksjon i tilfeller de finner feil.

De ulike kontrollpunktene skissert over kan skape ulike typer juridiske problemstillinger, som vil være viktig å ha felles forståelse for fra et kontrollmessig ståsted. I gjennomgangen av denne problemstillingen er det likevel viktig å ha i minne at forvaltningen har behov for korrekte opplysningene og at det ikke skapes unødvendige forsinkelser ved retting.

De ulike problemstillingene kan deles i ulike typer tilfeller.

Feil avdekket ved mottak av opplysninger hos salgslaget

Som skissert i avsnitt 1.2 skal laget kontrollere opplysningene ved mottak. En del kontrollprogrammer vil her kunne avvise sedler inn til laget og sende de i retur til mottaker/kjøper for retting før de blir akseptert.

Sluttseddel/Landingsseddel er et juridisk bindende dokument som skal signeres av både fisker og kjøper/mottaker. Utgangspunktet må være at kjøper/mottaker ikke ensidig kan korrigere fiskers opplysninger uten at fisker er tilstede. Det er nok likevel slik det fungerer i mange tilfeller i dag, og i praksis er det vanskelig å peke på gjennomførbare alternativer. Dersom seddel sendes salgslaget umiddelbart, mens fisker fremdeles er tilstede, og kontroll, avvisning og retur også går fra laget igjen umiddelbart, vil en kunne kreve at fisker ikke skal forlate kai før seddel er godkjent av laget. Men er dette er ikke gjennomførbart i praksis i dag. Salgslagene har likevel en praksis for at fisker blir kontaktet og konferert før eventuelle endringer foretas. Dette vil uansett bare kunne gjelde for de sedler som sendes salgslagene elektronisk. Papiersedler må fremdeles håndteres mer manuelt.

Gruppen ser her behovet for felles og faste rutiner omkring hvordan dette skal håndteres hos alle salgslagene, og hvilke muligheter kjøper/mottaker skal ha for korrigerende av feil og tilleggsutfylling av mangler på seddel uten at fisker er tilstede.

Feil avdekket etter mottak av opplysninger hos salgslaget

Som nevnt i avsnitt 1.3 vil lagene kunne oppdage andre feil etter opplysningene er kommet inn i salgslagenes systemer. Det kan her dreie seg om feil som oppdages lengre i etterkant av at selve landingen har funnet sted, og laget vil ha behov for selv å korrigere opplysningene uten verken fisker eller mottaker/kjøper tilstede. Videre vil det kunne oppstå tilfeller der

kjøper/mottaker eller fisker tar kontakt med salgslagene pga at de har oppdaget feil på det dokumentet de opprinnelig fylte ut.

Endringsgruppen foreslår at det skal gjennomføres en **saksbehandling med påfølgende dokumentasjon** hos salgslaget før en korreksjon kan gjennomføres. Utgangspunktet er at de berørte aktører (fisker/kjøper/mottaker) involveres/informerer dersom slike endringer skal foretas. En må sikre at de opplysninger som kjøper/mottaker sitter med i sine systemer blir tilsvarende endret, slik at en kan finne de *samme opplysningene om en landing uavhengig av om man henvender seg til aktuell kjøper/mottaker eller salgslaget*. Formålet med regler for saksbehandling er at det i ettertid må kunne dokumenteres hva som var feilen, hva som er gjort og hva endringen består i.

En kan stille spørsmål med om hvorvidt en skal stille ulike krav avhengig av hvilken type feil som skal rettes. Det kan være forskjell på opplysninger som er vitale for kontroll og/eller forvaltning og opplysninger som er av mer ”underordnet” karakter. En kommer ikke utenom at det kan være en vanskelig balansegang ved en individuell vurdering av den enkelte feil, spesielt med tanke på å oppnå **likebehandling** hos alle lag. Rene inkurier må kunne rettes, uten at det må oppstå en oppfatning av at det er lettere å få korrigeret avgitte opplysninger hos noen salgslag enn hos andre.

Feil avdekket av Fiskeridirektoratet

Som nevnt i avsnitt 1.4 vil Fiskeridirektoratet ved mistanke om feil ta dette opp med gjeldende salgslag. Korreksjoner bør komme fra salgslagene slik at vi har samme faktiske opplysninger. En må her forutsette at salgslagene i sin oppfølging av slike feil, foretar tilsvarende saksbehandling som nevnt over.

Konklusjon

Det er viktig for salgslagene og forvaltningen å besitte korrekte opplysninger for ressursuttaket. Det er videre viktig at disse opplysningene oversendes uten unødvendig forsinkelse. Gjennomgangen i Prosjekt salgslag del 1, kartlegging, viste at alle lag hadde ulike prosedyrer for nødvendig korreksjon. Av hensyn til likebehandling og for å sikre et juridisk holdbart dokument, også dersom det er korrigeret, kan ens regler være nødvendige.

Endringsgruppen foreslår at det utarbeides felles retningslinjer for korreksjon av seddelopplysninger. Dette utarbeides som en samarbeidsavtale mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet. Gruppen har utarbeidet et utkast til en slik avtale. Utgangspunktet i denne vil være at utstedt dokument ikke skal endres. Dersom endring likevel må foretas, må en sikre at anmodning om korreksjon tilfredstiller de samme formkrav som ved utfylling av opprinnelig seddel. Dette gjøres fortrinnsvis ved å kreve signatur av både fisker og mottaker/kjøper. Endringsgruppen foreslår videre at ved endringer av opplysninger som er vesentlige for ressurskontroll, så skal Fiskeridirektoratets regionkontor involveres.

Til § 4.

Overføring av opplysninger

Hvilken informasjon skal salgslagene sende

Salgslagene og Fiskeridirektoratet har per i dag en tabellstruktur som brukes for oversending av informasjon, som gir en detaljert oversikt over hvilke informasjonselementer som

forventes inkludert og hvilke formater disse skal ha. Denne forutsettes videreført inntill videre. En vil nedenfor komme litt mer generelt inn på hvilke opplysninger som skal overføres fra salgslagene til Fiskeridirektoratet.

Det juridiske dokumentet (sluttseddel/landingseddel).

Utgangspunktet for den informasjonen salgslagene sender til Fiskeridirektoratet er som tidligere nevnt sluttsedlene/landingsssedlene slik disse blir utfylt av kjøper/fisker i henhold til landingsforskriften. Det dreier seg om en elektronisk kodet versjon av innholdet av det juridiske dokumentet. Når vedkommende departement har på plass elektronisk signatur kan det være aktuelt å sende de elektroniske juridiske dokumentene.

Tilleggsinformasjon

I tillegg til informasjonen fra sluttsedlene/landingsssedlene, vil salgslagene føye til noe informasjon som følge av lagets forretningsmessige behandling av disse dokumentene (som f.eks. innbetalte avgifter). Lagets kontrollvirksomhet og påfølgende inndragninger medfører også behov for tilleggsinformasjon utover det som står på det opprinnelige dokumentet i form av kvantum og verdier som blir inndradd. Det er viktig å ta høyde for at også slik tilleggsinformasjon skal oversendes Fiskeridirektoratet

Nedskrivninger/lagerbeholdning

Salgslagene skal i flere tilfeller oversende både landingsssedler og deretter sluttsedler for samme leveranse. Når fangst f.eks. settes på lager for senere omsetning, vil direktoratet først motta landingssseddel og deretter når fangsten omsettes en eller flere sluttsedler for fangsten fra den samme landingssseddelen. For disse tilfellene er det viktig at det i tillegg til sluttseddel oversendes nedskrevet versjon av landingssseddelen (lagerbeholdning). Dette for å sikre at vi ved å summere sluttsedler og restkvantum på landingsssedlene til en hver tid vil stå med korrekt totalkvantum, og at en samtidig har oversikt over hva som til en hver tid står igjen på lager.

Korreksjoner

Til sist er det viktig at en får med at alle korreksjoner av dokumentene som blir foretatt i ettertid skal oversendes direktoratet. Salgslagene skal påse at direktoratets databaser til en hver tid inneholder de siste gjeldende opplysninger.

Hvordan skal opplysningene oversendes

Lagene oversender i dag opplysningene til Fiskeridirektoratet ved hjelp av en fastrecord på e-post en til to ganger i uken. Opplysningene sendes i dag på et format definert av Fiskeridirektoratet. Noen salgslag mottar i dag elektroniske sedler fra mottaker/kjøper på et XML-basert format. Salgslagene ønsker å kunne nytte samme format ved oversendelse av sedler til Fiskeridirektoratet.

En bør i forskriften ikke binde seg til et navngitt format når det gjelder overføringer. Det sentrale her må være at opplysningene skal *sendes på et på forhånd avtalt format*, slik at en kan åpne for andre oversendelsesformater dersom en finner det tjenlig etter hvert.

Når det gjelder hyppigheten på oversendelse av informasjonen så vil det ideelle på sikt være en *fortløpende* oversending etter hvert som informasjonen er klarert hos salgslagene. Dette må være et mål. Med det tekniske systemet vi har i dag er det derimot tilstrekkelig med krav om oversending *to ganger per uke*.

Utvalget foreslår å videreføre ordningen i dag som innebærer at *ved endringer* av tidligere sendte opplysninger, skal det sendes *ny full versjon* av dokumentet.

Det vil ikke være formålstjenlig å ta inn for detaljerte bestemmelser i forskriften om hvordan den tekniske overføringen skal foregå. En må i forskriften delegere myndighet til Fiskeridirektoratet til å fastsette de tekniske forhold rundt innsamlingen av opplysningene og endringer av disse ved behov, slik at dette enkelt kan tilpasses til en hver tid ønskede løsninger. Dette er noe som naturligvis må gjøres i samarbeid med de enkelte salgslagene

Nye systemer for datautveksling

Som nevnt har salgslagene satt fram ønske om endring av metoden for overføring av opplysninger. De ønsker mulighet til å sende opplysningene på et XML-basert format. Dette er et ønske som salgslagene har hatt en tid nå. En overgang til bruk av XML vil i seg selv også kunne bidra til bedre datakvalitet.

En vanlig måte å utveksle data mellom forskjellige systemer på i dag, er å benytte verktøy som faller innenfor kategoriene tjenesteorientert arkitektur (engelsk: Service-oriented Architecture – SOA) og webtjenester (engelsk: Web Services – WS). Bruk av XML er sentralt innenfor webtjeneste protokollene.

Et system for datautveksling som er bygget opp etter ovenstående prinsipper vil muliggjøre løpende dataoverføring mellom de forskjellige systemene. Spesielt i forbindelse med sluttседdelrapporteringen vil dette bety at direktoratet umiddelbart vil behandle de dataene som rapporteres og kan sende returmeldinger i ”sann tid” som bekrefter at informasjonen er mottatt og hvorvidt den er feilfri.

På denne måten vil databasen(e) i Fiskeridirektoratet hele tiden kunne være løpende oppdatert med lagenes data.

Som nevnt vil det være et spørsmål om ressurser for Fiskeridirektoratet når tidspunktet for en forventet start av arbeidet med overgang til et slikt system. I løpet av 2007 skal det gjennomføres en større oppgradering av databasene hos Fiskeridirektoratet, og det vil ikke kunne forventes at den ønskede omleggingen kan skje i inneværende år med de ressurser Fiskeridirektoratet har tilgjengelig per i dag. Dette er likevel noe vi vil anbefale at blir diskutert videre i datagruppen som skal etableres som del 3 av Prosjekt salgslag/Fiskeridirektoratet.

Norsk Standard (NS9400)

Opplysningene overføres i dag med koder i tråd med NS9400. Den versjonene vi bruker i dag er imidlertid av ulike årsaker ikke godkjent i standardiseringsforbundet. Den er heller ikke revidert og tilpasset den nye landingsforskriften og de informasjonselementer som ble introdusert der. Endringsgruppen foreslår at Fiskeridirektoratet tar initiativ til en revisjon av standarden i samarbeid med salgslagene, der en også tar stilling til om denne i fremtiden skal være en NS eller ikke.

Direktoratet har under alle omstendigheter et vedlikeholdsansvar for de kodelister som skal benyttes i overføringen av seddelopplysningene. Lagene må påse at informasjonen kan gå *entydig gjennom systemet, fra kjøper/fisker via lagene til Fiskeridirektoratet.*

Lagene opererer med egne interne koder. Dette medfører at lagene må ha et 1:1 forhold mellom direktoratets koder og lagets interne koder. Det medfører videre at lagene må ha et stort nok "spekter" i sine interne koder til å ivareta detaljeringsgraden angitt av Fiskeridirektoratet og som fisker oppgir på seddel. Dersom lagene har behov for koder som de ikke finner i direktoratets lister, må de ta kontakt med Fiskeridirektoratet slik at nye offisielle koder kan opprettes. Mangler koder for det fisker/kjøper ønsker registrert, må de ta kontakt via salgslagene for på tilsvarende måte få opprettet nye koder.

Til § 5.

Rutiner hos Fiskeridirektoratet

Mottak og kommunikasjon

Ved utarbeidelse av denne forskriften finner endringsgruppen det riktig å på tilsvarende måte som en stiller krav til salgslagene ved mottak av opplysninger fra mottaker/kjøper, stille krav til Fiskeridirektoratet ved mottak av opplysninger fra salgslagene. Dette både med tanke på å ha tilfredstillende systemer for mottak og i forhold til kommunikasjon fra Fiskeridirektoratet vedrørende de mottatte opplysningene.

Det vil kunne komme nye rutiner når en i fremtiden går over til bruk av tjenesteorientert arkitektur, spesielt med tanke på mer automatiske tilbakemeldingsrutiner. Fiskeridirektoratet bør likevel alt nå gå gjennom de rutiner de har i dag med tanke på kommunikasjon med salgslagene, spesielt i forbindelse med funn av eventuelle feil eller mangler i det mottatte materialet. Fiskeridirektoratet har allerede inngått avtaler med noen av salgslagene om mer faste skriftlige tilbakemeldinger vedrørende dette. Dette har blitt innført på basis av ønsker fra disse salgslagene om å bevege seg vekk fra løpende telefonsamtaler. Det kan allikevel fortsatt være behov for hurtig avklaring per telefon i enkelte tilfeller, så en viss grad av fleksibilitet er nødvendig. Fiskeridirektoratet må vurdere om det vil være hensiktsmessig å inngå tilsvarende avtaler for skriftlige feilrapporter til flere salgslag. Hensiktsmessigheten og behovet for dette må vurderes i samarbeid med det enkelte salgslag.

Tilgjengeliggjøring av opplysninger

Endringsgruppen ønsker videre å ta inn et avsnitt om Fiskeridirektoratets ansvar for å stille nødvendige og relevante opplysninger tilgjengelig for salgslagene.

Fiskeridirektoratet har i dag rutiner for fast oversendelse av opplysninger fra merkeregister og rettighetsregister til de enkelte salgslag. En vil i fremtiden kunne tenke seg at flere ulike opplysninger vil kunne stilles til disposisjon for salgslagenes kontrollarbeid. Dette vil være forhold som vil komme opp over tid, og hvilke opplysninger som vil være relevant for det enkelte salgslag vil også kunne være avhengig av hvilke type kontrolloppgaver laget deltar i.

En vil forvente en utvikling på det tekniske planet, hvor en vil ha som målsetning på sikt å stille relevante opplysninger til rådighet for laget direkte slik at de selv henter ut nødvendige opplysninger ved behov. Det vil her være innlagte begrensinger til hvem i laget som vil ha tilgang til de ulike typer opplysninger.

Fiskeridirektoratet har i dag rutiner overfor enkelte salgslag, for oversending av opplysninger fra andre salgslag vedrørende lagets fartøy. Dette er noe Fiskeridirektoratet må utvide til å gjelde alle salgslag, og på sikt ser en for seg en direkte tilgang til de opplysninger direktoratet

samler inn fra salgslagene. Dette vil være en nødvendighet for salgslagene i forbindelse med samordning av kontroll av kvotereguleringer som omfatter mer enn et salgslag.

Oppsummering

Målsetningen med dette arbeidet har vært å sikre de opplysninger som er nødvendig for både å utarbeide best mulig fiskeristatistikk og for best mulig grunnlag for salgslagenes og Fiskeridirektoratets kontrolloppgaver.

Det sentrale er å sikre at opplysningene blir komplette og korrekte, samt at en håndterer opplysningene på en mest mulig lik måte hos alle salgslag.

Endringsgruppens forslag består av følgende elementer:

Utarbeide forskrift om overføring og kvalitetssikring av opplysninger til bruk i statistikk og ressurskontroll

Utarbeide samarbeidsavtale om rutiner for korreksjon av utfylte seddelopplysninger

Fullføre påbegynt gjennomgang av salgslagenes kontrollrutiner i registreringsprogrammer og ved innsamling av seddelopplysninger, og ut i fra resultatene av denne gjennomgangen vurdere behov for krav om endringer i disse.

Fiskeridirektoratet skal ta initiativ til en revisjon av NS9400, i samarbeid med salgslagene

Utrede etablering og innfasing av nye rutiner og datasystemer for oversendelse av opplysningene

Felles Web-løsning for alle salgslag der fisker/ kjøper i fellesskap kan foreta registrering av landet fisk m.v.

9.2 Særlige kommentarer til forslag som har vært diskutert i utvalget, men som ikke er foreslått som løsning

Fiskeridirektoratet vurderte å utarbeide forslag til egen Forskrift om korreksjonsadgang av seddelopplysninger. Dette ble det ikke gjennomslag for i gruppen. En kom her frem til en felles forståelse for at en samarbeidsavtale var tilstrekkelig og mer hensiktsmessig form.

Fiskeridirektoratet foreslo innføring av en godkjenningsordning for registreringsprogrammer som skal brukes av kjøpere/mottakere. Dette ble det ikke gjennomslag for i gruppen. Fiskeridirektoratet skal i stedet kartlegge eksisterende kontrollrutiner og komme tilbake med forslag til tiltak dersom nødvendig. Ved å gå direkte til løsningen med felles web-løsning for alle salgslag for registrering av seddel kan en i fellesskap se på de aktuelle problemstillinger.

Endringsgruppen har foreslått å ta inn i utkastet til ny forskrift et krav om elektronisk seddelføring. Et alternativ som gruppen vurderte her var å ta dette kravet inn som en endring til gjeldende landingsforskrift.

9.3 De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet:

Forslag til endring av regler

Endringsgruppens utkast til forskrift innebærer først og fremst en formalisering av eksisterende praksis, når det gjelder utveksling av opplysninger mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet. En får videre en presisering av salgslagenes ansvar for å føre tilsyn med at fisker og kjøper/mottaker fyller ut seddel i henhold til forskrift. Forskriften innebærer også en formalisering av Fiskeridirektoratet sitt ansvar for å gjøre relevante opplysninger tilgjengelige for salgslagene.

Forslag til endring av rutiner

Endringsgruppen foreslår fastere rutiner rundt håndtering av korreksjoner av utstette seddelopplysninger gjennom inngåelse av en samarbeidsavtale som legger føringer på hvordan dette skal gjennomføres.

Fiskeridirektoratet skal føre bedre tilsyn med hvilke kontrollrutiner som er i bruk ved seddelskriving og dokumenthåndtering hos kjøpere/mottakere og de enkelte salgslag.

Endringsgruppen anbefaler videre utredning av endringer i overføringsrutinene, spesielt muligheter for å ta i bruk XML-formater. Dette skal videreføres i del III (datagruppen) i prosjekt salgslag.

Felles Web-løsning for alle salgslag der fisker/ kjøper i fellesskap kan foreta registrering av landet fisk m.v.

10 MANDATETS PUNKT 5: ELEKTRONISKE RAPPORTERINGSRUTINER

Gruppen skal vurdere om det er behov for og eventuelt utarbeide forslag til elektroniske rapporteringsrutiner for kontrollinformasjon mellom salgslagene og direktoratet. Gruppen bes vurdere hvilke type informasjon/opplysninger som eventuelt bør omfattes av elektroniske rapporteringsrutiner.

10.1 ELEKTRONISKE RAPPORTERINGSRUTINER

Salgslagene og Fiskeridirektoratet besitter gjennom sine datasystemer mye informasjon som i dag brukes/kan brukes innen ressurskontroll. Diskusjonen rundt pkt 5 i mandatet har ledet gruppen til å fremsette fremtidige visjoner og ønsker, samt konkludere med dagens situasjon og hvor langt en er kommet i forhold til informasjonsutveksling pr i dag.

Dagens situasjon

Per i dag foregår informasjonsutveksling mellom salgslagene og Fiskeridirektoratet på en god måte, og det har de siste årene vært en økende informasjonsutveksling, samt økende tilgang til ulike databaser hos salgslagene.

Fiskeridirektoratets tilgang

Tilgang til salgslagenes databaser og omsetningssystem har de siste årene vært til stor nytte i det daglige kontrollarbeidet i Fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratets regioner har etter spesifikke ønsker fått tilgang til Web-baserte påloggingsløsninger hos Norges Råfisklag (NRL), Norges Sildesalgslag (NSSL) og Sunnmøre og Romsdals Fiskesalgslag (SUOFI). Samtlige er basert på pålogging via Internett, gjennom egne portaler med egne brukernavn og passord.

I dag gis det bl.a. tilgang til følgende informasjon fra salgslagene (NRL, NSSL, SUOFI) :

- Oversikt over landingssedler og sluttsedler på fartøynivå;
 - Solgt kvantum totalt for angitt fartøy
 - Solgt kvantum fordelt på sluttseddel for angitt fartøy
 - Solgt kvantum fordelt på redskapsgruppe
 - Solgt kvantum innen en gitt region (f.eks. alle kjøpere i region Troms) fordelt på kjøpere

- Innkjøpt kvantum på seddelnivå for angitt mottaksanlegg og angitt periode;
 - Kjøpt kvantum totalt for angitt kjøper
 - Kjøpt kvantum for angitt kjøper fordelt på fiskeslag
 - Kjøpt kvantum for angitt kjøper fordelt på redskap
 - Kjøpt kvantum for angitt kjøper fordelt på sluttseddel
 - Kjøpt kvantum fordelt på fartøy for angitt fartøy

- Kjøpt kvantum for angitte kjøpere innen en periode, med sammenligning opp mot pris betalt til selger (angitte fartøy)

- Oversikt over innmeldte landinger for lossing til nøytrale fryselager
- Oversikt over landinger fra enkeltfartøy innen en gitt periode
- Auksjonsresultater med leveringssted og fangst- og prisinformasjon

Et eksempel på nytten av disse rapportene er f.eks. at en gjennom de ulike sesongfiskeriene har vært i stand til å foreta fortløpende sammenligninger av landet kvantum for hvert enkelt mottaksanlegg for en gitt periode, der en får sortert søkeresultatene etter hvordan en selv setter kriteriene.

Disse rapporteringsrutinene er pr i dag vanskelig å få til via Fiskeridirektoratets databaser, og vil heller ikke pr dags dato bli like raskt oppdatert som når en har direkte tilgang til salgslagenes systemer.

Utveksling av informasjon fra de tre andre salgslagene forekommer primært i form av overføring av sluttseiddedata til Fiskeridirektoratet sentralt, to ganger per uke.

Salgslagenes tilgang

Datautvekslingen til salgslagene fra Fiskeridirektoratet foregår pr i dag på en slik måte at det daglig sendes ut oppdatert fartøy- og deltagerregister med tilhørende kvoter og kvoterettigheter. På den måten kan salgslagenes kvotekontroll gjennomføres hurtigere og mer effektivt.

Noen av de mindre salgslagene får per i dag også oversendt kopi av inspeksjonsskjemaer fra Fiskeridirektoratets regionkontorer. Ved tilgang til en felles informasjonsbase vil det ikke være behov for å få disse tilsendt manuelt. Behovet for informasjon fra/til samt i mellom de forskjellige salgslagene vil være forskjellig, og en løsning i så måte kan være å fortløpende etterspørre de opplysninger Fiskeridirektoratet og salgslagene har behov for.

Fremtidige rapporteringsrutiner

Målsettingen i nær fremtid er å kunne fremskaffe informasjonen som er beskrevet i avsnittene ovenfor gjennom Fiskeridirektoratets egne systemer, gjennom utarbeiding av egne rapporter lik de vi har rettet ønske om til de aktuelle salgslagene tidligere.

Dersom informasjonen skal kunne bli oppdatert gjennom Fiskeridirektoratets egne databaser forutsetter dette en fortløpende/daglig innsending av sluttseiddedata. Ut fra dette vil en være i stand til å lage et sant tidsbilde også med utgangspunkt i fangstdata registrert i direktoratet. Direktoratet må også på en bedre måte enn i dag legge til rette for at inspektører blir i stand til å hente ut den informasjonen som det er behov for i det daglige kontrollarbeidet. Et mål må være å etablere et sentralt informasjonssystem hos Fiskeridirektoratet som kan ivareta disse rapporteringsrutinene, slik at en ikke er avhengig av salgslagene for å hente ut nødvendig informasjon i forbindelse med analyser tilbake i tid.

Uavhengig av et sentralt system ser en allikevel for seg at Fiskeridirektoratet skal kunne ha en "begrenset" direkte tilgang til salgslagenes systemer, for å kunne hente ut informasjon om f.eks. innmeldinger og auksjoner, kaisalgsdispensasjoner, påmelding til fiskeri, avviksrapporter etc. dvs. tilleggsinformasjon som det ikke er naturlig å lagre i en informasjonsbase hos Fiskeridirektoratet.

Nye informasjonskilder

Det arbeides per i dag mye med spørsmål knyttet til elektroniske rapporteringssystem i Fiskeridirektoratet. Rapporteringspliktige norske fartøy kan i dag velge mellom elektronisk rapportering og manuell rapportering ved fiske i EU-farvann, CCMLAR, NEAFC og NAFO. Det jobbes også med å etablere avtaler med Island, Færøyene, Grønland og Russland. SatRap er et elektronisk fangst- og aktivitetsrapporteringsprogram som er utviklet av Fiskeridirektoratet, og som vil gjøre det lettere å rapportere fangst og aktivitetsmeldinger fordi meldingene er ferdig oppsatt. Bruken av dette rapporteringsprogrammet er foreløpig frivillig, og i dag er SatRap-systemet installert om bord i ca. 80 fartøy.

Videre tas det sikte på å få endret regelverket slik at man etter hvert kun skal anvende elektroniske rapporteringssystem dersom det er mulig i det farvann man driver fiske. Det tas videre sikte på å stille krav om elektronisk rapportering i norske farvann for alle rapporteringspliktige fartøy. Samtidig er det inngått avtale i NEAFC om sending/kontroll av landingsmeldinger f.o.m. mai 2007 (havnestatskontroll). Systemet vil være papirbasert, men reglene er laget slik at det kan gjøres elektronisk uten ytterligere regelendringer, noe som også vil være målsettingen. I denne sammenheng kan en se for seg at det vil være aktuelt å benytte data fra salgslagene for å verifisere at all fisk som landes faktisk blir omfattet av regelverket, ved bl.a. sammenligning av sluttседler mot forhåndsmeldinger.

Parallelt med dette arbeides det med spørsmål knyttet til elektronisk fangstdagbok. Fiskeridirektoratet ser for seg at denne vil bli innført for alle fartøy underlagt plikt til rapportering av posisjon (sporingsplikt), og at fartøyene skal pålegges å rapportere dagbokmeldinger elektronisk en gang per døgn. Målet er at all pålagt rapportering fra fartøy skal skje elektronisk i fremtiden.

Fiskeridirektoratet har posisjonsrapporter for alle fartøy over 24 meter (satellitssporing). I dag er også norske fartøy på 15 meter og over sporingspliktige dersom de oppholder seg i EU-farvann. Fartøy fra EU på 15 meter og over er også underlagt en sporingsplikt ved opphold i norske farvann. Direktoratet ønsker en gradvis endring i sporingsplikten til å omfatte alle fartøy 15 meter og over i alle farvann i nær fremtid. Også dette vil medføre en mye større informasjonsmengde enn den som foreligger i dag.

Nye kontrollmuligheter

I henhold til ovennevnte vil direktoratet få tilgjengelig en mengde nye informasjonskilder som vil stille nye krav i kontroll- og statistikkarbeidet, men som også vil gi nye og per i dag uutnyttede muligheter.

En konsekvens av nye datakilder er at informasjonsmengden man må forholde seg til i kontrollsammenheng vil øke dramatisk. Løst anslått vil en måtte forholde seg til ca 150 000 dagbokmeldinger for norske fartøy per år. I tillegg kommer informasjon fra utenlandske fartøy. Det vil helt klart bli en stor utfordring å ta i bruk disse nye informasjonskildene og sammenstille disse med de "gamle" kildene, samtidig som en skal kunne drive en effektiv kontroll. I tillegg til de rapporteringsrutiner som en per i dag har tilgjengelig hos de forskjellige salgslagene, ser en for seg at den fremtidige sentrale databasen må ha flere og mer fleksible muligheter mht informasjonsuthenting. Dette kan f.eks. være:

- Sjekke et fartøys lisenser /konsesjoner opp mot lukkede / stengte områder.
- Identifisere fartøy som korrigerer opplysningene ofte
- Identifisere fartøy med spesielle fangsmønstre

- Identifisere fartøy med spesielle landingsmønstre
- Mulighet til løpende avregning av tildelte kvoter (sanntid per dato)
- Sjekke fartøys lisenser / konsesjoner
- Oversikt over effektivering av inndragingsvedtak
- Oversikt over inndraging av fangst i utlandet (pelagiske landinger f.eks.)
- Prisinformasjon for gitte fiskeslag, hos angitte mottaksanlegg
- Register over ulovlige pelagiske fangster
- Satellittspøringsinformasjon kan kobles opp mot enkeltfartøys landinger og kvote.
- Automatisk generering av rapporter for oppfisket kvantum av kvoter fordelt på område/redskap/flåtegruppe /trål, garn, snurrevad etc
- Oversikt over eierrelasjoner for angitt kjøper (mottaksanlegg) sett opp mot enkeltfartøy og deres leveranser og aktivitetsmønster
- Utlisting/oversikt av angitte fartøys leveranser til alle mottaksanlegg
- Historisk utvikling for innkjøp ved et mottaksanlegg (f. eks siste 5 år; utvikling i kvantum, verdi)
- Oversikt over forsknings-, skolekvoter og overvåkningsfiske, samt aktivitet og fiske knyttet til disse
- Koordinering av kontroll mellom salgslag, kystvakt og Fiskeridirektoratet
- Forbedret kommunikasjon mellom salgslagene
- Oversendelse av informasjon vedr. landinger hos andre salgslag, til fartøys hjemmehørende salgslag
- Oversikt over elektroniske kontrollrapporter fra f.eks. Sildesalgslaget

Listen over kontrollmuligheter vil utvides etter behov.

Risikovurdering

All informasjonen i informasjonsbasen kan i tillegg innlemmes i Fiskeridirektoratets nasjonale strategiske risikovurdering, som er felles med den salgslagene og Kystvakten skal benytte. Gjennom automatisk generering (kontrollpunkter) av rapporter sett opp mot fartøykvoter, satellittsporing og sluttseddeldata kunne risikovurderingen til en hver tid vært oppdatert i forhold til disse parametrene.

I henhold til dette kan det etableres logiske regnesystem som behandler og sammenstiller all tilgjengelig informasjon. En tenker seg her systemer som hjelper direktoratet, salgslagene og Kystvakten, som forklart ovenfor, til å identifisere fartøy som oppfører seg på bestemte måter. Altså sammenstille informasjonen på en slik måte at de logiske testene identifiserer hvilke fartøy som evet. bør undersøkes nærmere. Her kan en se for seg at kartverktøy i fremtiden vil bli tatt i bruk både for å plassere fartøyene og for å presentere resultatet av de ulike tester for det enkelte fartøy ("Røde", "Grønne" og "Gule" fartøy). Et automatisert datasystem som dette vil være i stand til å plukke ut risikoobjekter på et bedre grunnlag og dermed sikre en mer objektiv risikovurdering.

Dette er viktige momenter som absolutt bør bringes videre og tas med i det videre arbeidet i datagruppen som evnet. skal etablere en ny og utvidet informasjonsbase.

Tilgang til inspeksjonsdatabasen

Flere av salgslagene har ytret et klart ønske om å få tilgang til Fiskeridirektoratets inspeksjonsdatabase, siden salgslagenes egne kontrollører driver med kontrollvirksomhet i

lagenes distrikt. Det er i tillegg ytret ønske om at lagene skal få tilgang til Fiskeridirektoratets sluttseddeldatabase, for på den måten å kunne ha en bedre oversikt over bl.a. landinger foretatt av fartøy fra eget distrikt til andre salgslag. Videre er det ønsket tilgang til Fiskeridirektoratets strategiske risikovurdering, samt tilgang til inspeksjonsrapporter fra Fiskeridirektoratet som viser avvik som medfører reaksjon. Tilgang til Fiskeridirektoratets elektroniske sporingssystem for fartøy over 24 meter, samt informasjon og tilgang til eventuelle fremtidig elektroniske rapporteringsrutiner er også ønskelig.

I den forbindelse kan en nevne at det i delrapport 1 av Prosjekt salgslag/Fiskeridirektorat under forslag til nye tiltak, bl.a. er foreslått at salgslagene gis direkte tilgang til de av direktoratets databaser som anses nødvendige i ressurskontrollen.

Et minimumskrav for at salgslagene skal få tilgang til data fra f.eks. inspeksjonsdatabasen, må være at salgslagene er underlagt de samme sikkerhetsrutiner som for personell i Fiskeridirektoratet. Det må også vurderes tilgang etter behov, siden mye av informasjonen er av sensitiv karakter. Tilgangen til disse data må også klareres med Datatilsynet. Det må også vurderes om det foreligger egne ”skjermingsbehov” av f.eks. informasjon som ennå ikke er kvalitetssikret. En må være seg bevisst at salgslagene i løpet av de siste 25 årene er blitt tildelt omfattende offentlig forvaltningsmyndighet og kontrollkompetanse. Samtidig er de forretningsforetak organisert som medlemsamvirke, med klar interessetilknytning til medlemmene. Det er derfor et faktum at salgslagene har en annen tilknytning til kontrollobjektene enn det Kystvakten og direktoratet har mht til innsyn, habilitet ol. Dette reiser visse utfordringer, som må løses. Felles rettslig grunnlag for Kystvakten, Fiskeridirektoratet og salgslagene er at alle har ansvar for håndhevelsen av norske fiskeribestemmelser.

For Fiskeridirektoratet kan det anses som mer effektivt at det for salgslagene vil være mulig å registrere den kontrollaktiviteten salgslagene driver i inspeksjonsdatabasen. Salgslagene bør derfor få tilgang på lik linje med Kystvakten. Et alternativ kan være en egen tilgangsløsning for salgslagene, med mulighet til å registrere sine egne kontroller, men med nærmere definert lesetilgang til informasjon i databasen som evnet. ikke er kvalitetssikret.

Utfordringer

Ovenfor er fremtidige muligheter for å bedre utnytte eksisterende og nye datakilder drøftet. Utfordringen vil hovedsaklig bestå i hvordan alle systemer og databaser skal sammenkobles i et helhetlig informasjonssystem, og hvordan utveksling av informasjon skal skje. Utfordringen vil også bli å sikre en fleksibel og enkel tilgjengelighet til informasjonen i et slikt system til bruk i det daglige kontrollarbeid for inspektører i lag, direktorat og kystvakt.

Slik det er skisser, foreslår en at Fiskeridirektoratet prinsipielt skal være det sted som innehar fullstendige data fra alle salgslag gjennom et sentralt informasjonssystem. Dette informasjonssystemet skal danne grunnlag for arbeidet til kontrollpersonell i både salgslag, kystvakt og direktorat. Dette vil gi en langt mer kostnadseffektiv ressurskontroll, samtidig som tilgjengeligheten til informasjon vil bli bedre.

10.2 De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :

Endringsgruppen foreslår at det opprettes en felles informasjonssentral, herunder inspeksjonsdatabase, som driftes av Fiskeridirektoratet. Samtlige salgslag og personell med

behov for informasjon i kontrollsammenheng gis tilgang til informasjonsbasene på forskjellig nivå.

Det er skissert hvordan ulike dataregistre må benyttes til å foreta automatiserte risikovurderinger. Nye informasjonskilder vil i fremtiden gi en stadig større mengde informasjon som kan nyttes i ressurskontrollsammenheng. Endringsgruppen har listet opp hvordan denne informasjonen skal benyttes til å foreta automatiske rapporteringsrutiner, og hvilken informasjon som må kunne hentes ut i rapportform.

Det legges vekt på at brukerterskelen til informasjonssentralen skal være lav, og at utfordringene består i å kartlegge hvordan de ulike systemer og databaser kan kobles sammen.

11 MANDATETS PUNKT 6: OPPLÆRING I RESSURSKONTROLL

Gruppen bes vurdere behovet for kompetansebygging i ressurskontroll i salgslagene, og hvordan dette behovet kan møtes for ulike faggrupper. Gruppen bes videre vurdere behovet for styrket kunnskap i direktoratet om salgslagenes oppgaver og funksjoner.

11.1 Utvalgets forslag til løsning

Hvert enkelt salgslag har forskjellige utgangspunkt og behov for kompetansebygging innen ressurskontroll. De to største salgslagene har egne kontrollavdelinger med flere ansatte og driver foruten dokumentkontroll også fysiske ressurskontroller ved landing. De andre lagene benytter personell som også har andre arbeidsoppgaver til kontroll. Disse lagene foretar i mindre grad fysiske kontroller. Også de små lagene ønsker å drive kontroll med omsetningen og mulig svart uttak av fisk. En erkjenner at slik kontroll fordrer kontroll via dokumenter, databaser og meldesystemer, men at kontrollen kun kan bli fullgod om den kombineres med fysiske kontroller. En effektiv ressurskontroll krever dessuten mer kompetanse/kunnskap enn det salgslagenes personell har i dag.

I Prosjekt salgslag/ Fiskeridirektorat del 1, Kartleggingsrapport A fremgår det at salgslagene ønsker tilgang til Fiskeridirektoratets kurs og at Fiskeridirektøren har bestemt at slik tilgang skal gies. Kursene skal prises og deltagelse betales av det enkelte salgslag.

Fiskeridirektoratet har laget en opplæringsplan på 20 moduler for eget personale. Salgslagene skal gis tilgang til de kurs som lagene har nytte av. Det er forslått at det ved fremtidige kurs for inspektørene bør være representant(er) fra salgslagene slik at spørsmål kan besvares/diskuteres fortløpende. Også de mindre "hvitfisk - salgslagene" bør være representert fordi strukturen og rutiner i disse lagene er noe forskjellig fra de større salgslagene.

Kurs tilpasses i løpet av året etter ønske fra salgslagene og direktoratet. Det vil være forskjellige ønsker for tidspunkt for kursingen. Det er viktig i denne sammenheng at Fiskeridirektoratet har eget personell som kan tilrettelegge for kursing og videreutdanning.

Vi vil i det følgende beskrive de forskjellige modulene i Fiskeridirektoratets opplæringsplan. Ved hver modul er det knyttet en kommentar til hvorvidt modulen er nyttig/egnet for salgslagenes personell. Læringsmål er nærmere beskrevet i "Opplæringsplan kontrollseksjonen" (nov.'05, revidert des.'06):

Modul 1: Veileder.

Kommentar: Etter behov for ledere i salgslaget.

Mål: Kjenne til de viktigste prinsipper og metoder innen veiledning.

Målgruppe: Førsteinspektører eller andre som skal inneha veilederfunksjonen, seksjonsledere og kontrollseksjonen.

Varighet: Ca 3 dager.

Modul 2: Motivasjon, etikk/moral, kommunikasjon.

Kommentar: Godt egnet for salgslagene.

Mål: Øke motivasjonen for kontrollarbeid, kunne kommunisere bedre med kollegaer, næringsutøvere og samarbeidende etater. Få forståelse til begrepene etikk/moral slik at en høynet etikk/moral vil preger kontrollarbeidet.

Målgruppe: Alle som arbeider med ressurskontroll.

Varighet: Ca 3 dager.

Modul 3: Inspektørrolle/Offentlig myndighetsutøvelse.

Kommentar: Godt egnet for salgslagene.

Mål: Ha en forståelsen av hvilke rolle vi har i næringen og hvilke rettigheter/plikter dette medfører.

Målgruppe: Alle som arbeider med ressurskontroll.

Varighet: Ca 3 dager.

Modul 4: Inspektørkurs.

Kommentar: Godt egnet for salgslagets kontrollerende personell.

Mål: Inneha god kunnskap om fiskerinæringen og de ulike kontrolltyper vi benytter.

Målgruppe: Inspektører.

Varighet: Ca 3 dager.

Modul 5: Regelverket.

Kommentar: Godt egnet for alt slags personell i salgslagene.

Mål: Kjenne til hvordan systemet rund lov og lovgivningen er oppbygd, hvor lover/forskrifter finnes og hvordan de tolkes. Kjenne til de mest sentrale lover/forskrifter og innholdet i disse.

Målgruppe: Alle som arbeider med ressurskontroll.

Varighet: Ca 3 dager.

Modul 6: Redskaps- og fartøyteknologi.

Kommentar: Kan være egnet for salgslagets kontrollerende personell.

Mål: Kjenne til hvordan de ulike redskaper fungerer og til nødvendig utrustning av et fiskefartøy.

Målgruppe: Inspektører.

Varighet: Ca 1 dag.

Modul 7: Behandling av fangst. Biologi og vandringsmønster.

Kommentar: Godt egnet for salgslagene.

Mål: Kjenne til ulike foredlingsmetoder, samt biolog/vandringsmønster for de viktigste fiskeartene våre.

Målgruppe: Alle som arbeider med ressurskontroll.

Varighet: Ca 2 dager.

Modul 8: Repetisjon modul 2-7.

Kommentar: Etter behov, men kan være viktig for utveksling av erfaringer mellom etatene, men da med deltakelse fra både direktorat og salgslag.

Mål: Her vil vi ha en evaluering av opplæringen, repetisjon fra tidligere kurs samt en fordypning i regelverket. Kurset må bygges opp rundt inspektørens erfaringer i feltet, (inspektørens caser). Denne modulen bør inngå som et årlig "påfyll".

Målgruppe: Inspektører og andre som arbeider med ressurskontroll.
Varighet: Ca 2 dager.

Modul 9: Saksbehandling.

Kommentar: Godt egnet for alle i salgslagene
Mål: Være i stand til å utføre saksbehandlingsoppgaver. Kjenne til håndhevelse, beviskrav og strafferett og inneha god kunnskap om fiskerinæringen.
Målgruppe: Saksbehandlere, seksjonsledere.
Varighet: **Ca 4 dager.**

SPESIALISTKURS:

Modul 10: Arbeidsledelse / Operativ ledelse.

Kommentar: Etter behov for ledere i salgslaget.
Mål: Kunne gjennomføre operativ ledelse /arbeidsledelse i det daglige virke slik at arbeidsoppgavene for alle ansatte blir mer strukturert og forutsigbart.
Målgruppe: Seksjonsledere og evnet. regiondirektører.
Varighet : 2-3 dager.

Modul 11: Bedriftskartlegging.

Kommentar: Kan være egnet for salgslagets kontrollerende personell.
Mål: Kunne gjennomføre en selvstendig kartlegging av anlegg/fartøy (fiskerirelatert), i henhold til de opplysninger som er relevante for vår framtidige kontrollvirksomhet.
Målgruppe: Inspektører.
Varighet: Ca 5 dager.

Modul 12: Omsetningskontroll.

Kommentar: Kan være egnet for kontrollerende personell i salgslagene mht samarbeid m/direktorat og andre kontrolltater særlig på mottakssiden.
Mål: Kunne gjennomføre en omsetningskontroll slik at eventuelle avvik mellom kjøpt/mottatt råstoff og solgt/produsert/videresendt råstoff avdekkes.
Målgruppe: Inspektører, saksbehandlere
Varighet: Ca 5 dager.

Modul 13: Lagertelling.

Kommentar: Egnert for salgslag med omsetning av frossen fisk.
Mål: Kunne gjennomføre alle typer lagertelling og kjenne til ulike lagerstyringssystemer som finnes i fiskeindustrien.
Målgruppe: Inspektører.
Varighet: Ca 5 dager.

Modul 14: Veiesystemer.

Kommentar: Godt egnet for salgslagene. Bør tilrettelegges mht. ulikheter i salgslagene.
Mål: Kjenne til ulike vektsystemer og vite hvordan de fungerer.
Målgruppe: Inspektører.
Varighet: Ca 3 dager.

Modul 15: Regnskap

Kommentar: Kan være egnet for salgslagets kontrollerende personell og saksbehandlere.

Mål: Å få en regnskapsforståelse som medfører at man kan følge med i en regnskapsdiskusjon samt vite hva som er regnskapsdokumentasjon ved en kontroll.

Målgruppe: Saksbehandlere og inspektører.

Varighet: Ca 3 dager.

Modul 16: Strategisk risikovurdering.

Kommentar: Egnet for alle salgslag.

Mål: Være i stand til å utarbeide et system for strategisk risiko for egen region/område.

Målgruppe: Seksjonsledere, saksbehandlere.

Varighet: 5 dager.

Modul 17. Operasjonell risikovurdering og analyse

Kommentar: Egnet for alle salgslag.

Mål: Være i stand til å gjennomføre daglig risikovurdering av konkrete objekter samt å kunne gjennomføre en saksanalyse.

Målgruppe: Inspektører, saksbehandler/koordinator

Varighet: 4-5 dager.

Modul 18A /B: Satellittsporing / kommunikasjonssystem på fartøy.

Kommentar: Per i dag kanskje begrenset aktualitet grunnet begrensninger for å videreføre mottatt data. Senere vil trolig dette kurset få stor aktualitet. Denne informasjonen sammen med informasjon fra nye elektroniske meldesystemer fra havet som elektronisk fangstloggbok og andre elektroniske rapporteringer, vil trolig være med å kunne utvikle lagenes ubrukte potensial for å avdekke mulig svart omsetning.

Mål A: Kunne nyttiggjøre seg av den teknologi som finnes om bord i et fiskefartøy.

Målgruppe A: Inspektører på havgående fartøyer.

Mål B: Beherske bruk av sporings-/kartmaskiner.

Målgruppe B: Inspektører.

Varighet: ca 3 dager.

Modul 19: Produksjonsteknologi.

Kommentar: Salgslagene bør kjenne til denne teknologi.

Mål: Kjenne til hvordan den produksjonsteknologien som finnes og benyttes i fiskeindustrien i dag fungerer.

Målgruppe: Inspektører.

Varighet: Ca 5 dager.

Modul 20: Engelsk.

Kommentar: Etter behov.

Mål: Kunne beherske "fiskeriengelsk".

Målgruppe: Alle som arbeider med ressurskontroll.

Varighet: ca 4 dager.

De store salgslagene har egne kurs for sine kontrollører. Lagene melder at disse kursene trolig vil utvikles når salgslagene gis tilgang på direktoratets modulbaserte kurs.

Det er også fremmet forslag om at deler av kursene også kan tilbys som fjernundervisning/egenstudium. En innvending mot fjernundervisning er behovet for relasjonsbygging, gjensidig informasjonsutveksling, samt diskusjoner om hensiktsmessig kontroll mv. Ved fysisk deltagelse på kurs, der en gjerne har måltider og kveldene til felles disposisjon, vil normalt ha flere gode bieffekter, som eks. fellesskapet og felles forståelse, som totalt vil kunne komme ressurskontrollen til gode.

Det kunne være ønskelig om Fiskeridirektoratet utarbeidet en slags nettbasert test i ressurskontroll i tilknytning til f.eks. inspektørkurset samt eventuelle andre kurs. Testen kunne f.eks. vært bygget på prinsippet i den nettbaserte testen for førerkort for bil med en bestått/ ikke bestått, og sammen med gjennomført kurs representere nivå én i ressurskontroll.

Salgslagene må være bevisst på hva som er sine oppgaver i et ressurskontroll samarbeid med Fiskeridirektoratet regionalt og sentralt samt med andre salgslag. Ved å gå inn i denne rollen vil behovene for opplæring fremgå klarere.

Gruppen har vurdert behovet for styrket kunnskap i direktoratet om salgslagenes oppgaver og funksjon. Dette kan forbedres gjennom at:

Generelt behov for å styrke kunnskapen i direktoratet om salgslagenes oppgaver og funksjoner. Det er fremmet forslag om at kunnskap om råfiskloven og om salgslagene kunne vært lagt inn som en egen modul i ”opplæringsplan kontrollseksjonen”, med varighet ca. to dager.

Gruppen mener at både salgslagene og direktoratet bør i større grad være representert ved ulike møter med næringsutøvere og samarbeidende etater regionalt og sentralt.

De ulike salgslagene kan rutinemessig invitere personell fra Fiskeridirektoratet sentralt og regionalt for orientering om fiskerier, kjøpere, flåte, rutiner, omsetting, forskrifter og marked innenfor det aktuelle salgslags arbeidsområde.

Salgslagene bør være rådgivende før, under og etter ulike kontroller for å fremme sitt syn på kontrollgjennomføringen og for å bidra til økt forståelse og kvalitetssikring av kontrollresultatet. Den enkelte region bør kunne ta tak i saker som etter salgslagets mening bør gjennomføres i samsvar med regionens målstyringsdokument.

Faste kontaktpersoner bør etableres mellom etatene på ulike nivå.

Faste møter med salgslagene når regionens strategiske risikovurdering drøftes.

Gjensidig kommunikasjon rundt forhold/opplysninger som er av felles interesse.

Samarbeidsmøter i forkant av planlagt kontrollutøvelse.

Mediehåndtering – Gi felles og lik informasjon til media.

Ved ressurskontroller er de forskjellige instanser sine roller og forståelse/respekt for hverandre viktig. Dette vil skape større åpenhet og en vil kunne oppnå bedre resultat.

I første omgang må en ha klart for seg rollene til de tre organ som har ansvaret for ressurskontrollen av fiskeriene; Fiskeridirektoratet, Kystvakt og salgslagene. En må videre ha god kjennskap til andre offentlige aktører en vil samarbeide med i kontrollprosessen som tollvesenet, skattemyndighetene og justervesenet.

For å kunne samarbeide og utnytte hverandre på en hensiktsmessig måte må en øke kunnskapen om hverandres mål og virke. Uten kunnskap vil en ikke kunne se potensialet som foreligger.

11.2 De mest vesentlige forslag til endring under dette punktet i mandatet :

Salgslagene gis full adgang til kursdeltakelse på Fiskeridirektoratets kurs sammen med annet ressurskontrollpersonell. Det gis muligheter til å få ”skreddersydd” et opplæringsprogram tilpasset det enkelte salgslag

12 VEIEN VIDERE, DETALJERTE FORSLAG TIL ENDRINGSPROSESSER; IVERKSATTE OG NYE TILTAK, MANDAT OG TIDSFRISTER

12.1 Kort beskrivelse av iverksatte tiltak på det området Endringsgruppen fremmer forslag

Prosjekt Informasjonssystem for Ressurskontrollen

Ressursavdelingen ved Kontrollseksjonen har i forbindelse med videreutvikling av inspeksjonsdatabasen, iverksatt et prosjekt for å utvikle bedre informasjonssystemer i ressurskontrollen. Utviklingen er modulbasert og omfatter blant annet områder som:

- Elektronisk inspektør (mobil aksess)
- Datafangst fra ulike interne og eksterne datakilder
- Elektronisk operasjonell risikovurdering
- Tilgang og bruk av interne og eksterne datakilder
- Effektiv ledelse, kommunikasjon og risikostyring

Systemet skal være en felles informasjonsplattform for ressurskontrollen, og prosjektgruppen er pr. i dag sammensatt av medarbeidere fra Kystvakten, Fiskeridirektoratets ytre etat samt Kontrollseksjonen.

Pr. mars 2007 er prosjektgruppen i gang med å kravspesifisere modul 2 med 16 ulike arbeidsgrupper. Konstruksjon av denne modulen er planlagt iverksatt oktober 2007.

Prosjektgruppen har signalisert et behov for en større, bredere og mer effektiv informasjonsflyt mellom salgslagene og Fiskeridirektoratets operative ressurskontroll. Et slikt behov fordrer blant annet felles utvekslingsformater og tjenester som blant annet XML og Webservice. For å kunne utnytte de operative kontrollressursene bedre, vil det også være behov for gi salgslagene fornuftig ledelsesinformasjon gjennom systemet.

12.2 Nedsettelse av Datagruppen, del 3 av prosjektet - Mandat

Datagruppen skal gjennomgå forslag fremsatt i Endringsgruppens sluttrapport knyttet til informasjon og informasjonsflyt.

Datagruppen skal i sitt arbeid vektlegge forslag knyttet til kvalitetssikring av informasjon, tilgang til informasjon for Fiskeridirektorat og Salgslag, samt utveksling av informasjon mellom direktorat og salgslag.

I arbeidet med kvalitetssikring av informasjon skal datagruppen:

- Utarbeide kravspesifikasjon for en felles web-løsning for alle salgslag der fisker/kjøper i fellesskap kan foreta registrering av landet fisk m.v.

- Gjennomgå rutiner hos kjøper/salgslag/direktorat med sikte på bedre dokumentasjon for å sikre at sedler meldt inn elektronisk avspeiler de juridisk forpliktende opplysninger som oppgis på seddel. I dette arbeidet skal felles krav/retningslinjer til registreringsprogram (inkludert kontrollrutiner) samt kodifisering /format på .inndragningsvedtak vurderes.
- Vurdere hvordan nye elektroniske informasjonskilder (posisjonsrapporter, fangst- og aktivitetsrapporter, auksjonsmeldinger) kan anvendes i salgslagets kvalitetskontroll av landings- og sluttседler. Datagruppen skal videre vurdere hvordan disse informasjonskildene kan anvendes i salgslagenes og direktoratets ressurskontroll for å avdekke mulig svart uttak.

I arbeidet med tilgang/utveksling av datamateriale mellom etatene skal datagruppen:

- Vurdere andre/nye metoder for overføring av landingsdata fra salgslag til direktoratet (eks. XML format) med det mål å kunne sikre en fortløpende oversendelse av ferdigstilte sedler og bedre kontroll med hva som er sendt fra det enkelte lag og hva som er mottatt i direktoratet.
- Vurdere metoder/grensesnitt for fortløpende overføring av ikke-ferdigstilte sedler til direktoratet ved mottak i salgslagene.
- Vurdere ulike metoder for tilgang/utveksling mellom salgslag og direktoratet av informasjon registrert i relevante registre i Fiskeridirektoratet. Gruppen skal utarbeide et omforent forslag til format/grensesnitt for de enkelte registre.

Datagruppen skal utarbeide realistiske tidsplaner, prioritere de ulike forslag samt utarbeide kostnadsoverslag for de forslag som fremkommer i arbeidet.

Datagruppen forslås sammensatt av:

- 1 representant fra hvert salgslag
- 1 representant fra Fiskeridirektoratets ytre etat
- 2 representant fra Fiskeridirektoratets Kontrollseksjon
- 2 representanter fra Fiskeridirektoratets Statistikkavdeling
- 1 representant fra Fiskeridirektoratets prosjekt "Informasjonssystem i Ressurskontrollen"
- 1 representant fra Fiskeridirektoratets IT-avdeling

Datagruppen velger arbeidsutvalg som skal utarbeide forslag til løsninger.

13 VEDLEGG

13.1 Litt om juridisk grunnlag for arbeidet i Endringsgruppen

Arbeidet med ny havressurslov

I mars 2003 ble havressursutvalget nedsatt ved kongelig resolusjon 9. juni 2005 avga utvalget utkast til ny lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser, Havressursloven (NOU 2005:10).

Loven tar sikte på å erstatte lov om saltvannsfiske. En har lagt vekt på forenkling og klargjøring. Flere av temaene i den nye loven er tema salgslagene har reist i forbindelse med Prosjekt salgslag/Fiskeridirektorat og tema som naturlig er berørt. NOU 2005:10 innebærer en videreføring av lov om saltvannsfiske, men med en rekke justeringer der en har sett svakheter i gjeldende regelverk.

Loven er under utarbeidelse og er planlagt oversendt for lovbehandling i Stortinget i mars 2007. Lovforslaget innebærer en rekke forslag som vil kunne være med å effektivisere ressurskontrollen og derved få betydning for resultatet av de endringer av regler og rutiner som utvalget foreslår.

I den nye Havressursloven foreslås en ny hjemmel for å innføre omfattende sporing av fangst gjennom hele veien fra hav til marked. Forutsatt at hjemmelen vedtas vil salgslagene i fremtiden kunne bli viktige kilder for å kunne dokumentere at en fangst er lovlig fisket i et marked som blir mer og mer opptatt av sporbarhet og miljømerking av produkter.

Ad salgslagenes kontrollhemler

Salgslagene har per i dag ikke fullgode kontrollhemler for de kontrolloppgaver de er pålagt å gjennomføre ved lov. Forbedrede hemler for salgslagenes kontrollkompetanse er foreslått. Endringsgruppen forutsetter at det vedtas hemler som gjør det mulig for salgslagene å gjennomføre det ansvar de er pålagt.

Instruks om salgslagenes kontrollplikt

Fiskeridepartementet har 20.februar 1991 fastsatt instruks for salgslagenes kontrollplikt. Instruksen inneholder bestemmelser om kontrollplikts saklige virkeområde innenfor saltvannsfiskeloven. Et av punktene i mandatet er å utarbeide ny instruks.

Forskrift om overføring og kvalitetssikring av opplysninger til bruk i registrering av ressursuttaket, ressurskontroll og statistikk

Slik forskrift har aldri tidligere blitt utformet. Økte krav til kostnadseffektivitet samt rask og korrekt overføring av informasjon til bruk i ressurskontrollen og reguleringene har nødvendiggjort at det utformes klare krav til salgslagene så vel som myndighetene på dette feltet.

Forskrift vedrørende nødvendig korreksjon av seddel i ettertid.

Slik forskrift har aldri tidligere blitt utformet i det som klar hovedregel ikke er anledning til å endre seddel i ettertid. Fremveksten av ressurskontrollen har avdekket nye behov. Seddel skal ikke bare være korrekt, men også juridisk bindende for partene. Til tross for at både Direktoratet og salgslagene har jobbet i en årrekke for å sikre at seddel føres korrekt oppstår det tidvis saker der etterfølgende korreksjon ikke er til å unngå. Gjennomgangen i Prosjekt salgslag/Fiskeridirektoratet Del 1, kartlegging viste at alle lag hadde ulike prosedyrer for nødvendig korreksjon. Av hensyn til likebehandling og for å sikre et juridisk holdbart dokument, også dersom det er korrigert, kan ens regler være nødvendige.

Historikk og drøfting av hjemler vedrørende salgslagenes oppgave, statistikk-, og ressurskontrollansvar samt adgang til å samvirke om ressurskontroll.

Hjemler for fisker og mottakers oppgaveplikt.

Opprinnelig var fiskernes oppgaveplikt til fiskerimyndighetene hjemlet i saltvannsfiskelovens § 9.

Salgslagene hjemlet sin oppgaveplikt i råfisklovens § 4, ved at det i lagenes forretningsregler var fastsatt bestemmelser om plikt for kjøper og fisker til å utstede ”sluttseddel”. Alle salgslag hadde utformet sedler ut fra sitt omsetningsmønster og behov.

Fra og med lovendringer i 1990 (se nedenfor) ble fisker og mottakers oppgaveplikt i det vesentlige hjemlet i saltvannsfiskelovens §§ 9 og 9a samt råfisklovens § 7. Med hjemmel i disse lovbestemmelser fastsatte Fiskeri- og kystdepartementet 5. september 1990 sluttseddelforskriften, senere avløst av forskrift av 22. januar 2003 om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk (landingssteddelforskriften). Opplysningene på landings-/sluttseddelen er vår viktigste kilde til informasjon om fiskeriene og eventuell overtredelse av reguleringene, både for salgslagene og fiskerimyndighetene og institusjonene med ansvar for forvaltningsrettet forskning.

Hjemler for salgslagenes ansvar for ressurskontroll og overføring av informasjon.

Lovverket og tilhørende forarbeider peker i retning av at salgslagenes ansvar for ressurskontroll og for å overføre informasjon for statistiskformål mv, stort sett er sammenfallende. Denne sammensmelting av forvaltningsoppgaver og ansvar for ressurskontroll er blitt til over tid.

Saltvannsfiskelovens § 45a om salgslagenes ressurskontroll har sammenheng bl.a. med saltvannsfiskelovens § 7 om kontroll og salgslagenes administrativ inndragning, og råfisklovens § 7 om kompetanse for Fiskeri- og kystdepartementet til å fastsette forskrifter om salgslagenes ressurskontroll.

Ved lov nr 2/1990 vedtok Stortinget saltvannsfiskelovens § 45a med formål bl.a. å kunne gi ”forskrifter om salgorganisasjonenes ansvar for medvirkning når det gjelder å kontrollere at de fangstene som omsettes ikke er fanget på en måte som er i strid med lov om saltvannfiske eller forskrifter gitt med hjemmel i denne lov”.

Ved lov nr 51/2001 ble saltvannsfiskelovens § 45a endret slik at lagene ved lov ble pålagt å ”utføre kontroll”, ikke bare ha ansvar for medvirkning når det gjelder å kontrollere.

Myndighetene fant endringen i saltvannsfiskelovens § 45a i 2001 nødvendig for at det ikke skulle være tvil om ”at salgslagene har en selvstendig plikt til å føre kontroll” (Ot. prp. nr. 92 (2000-2001 side 28)). Videre fikk en gjennom endringen i 2001 styrket salgslagenes kontrollhjemmel når fisk landes uten at omsetning finner sted. Iht. saltvannsfiskelovens § 45a annet ledd kan departementet fastsette forskrift ”om kontrollen, og om rapporterings- og kontrollrutiner”.

Gjeldende instruks av 20. februar 1991 om salgslagenes kontrollplikt er fastsatt med hjemmel i saltvannsfiskelovens § 45a (jf. utkast til § 12-5 i NOU 2005:10 om havressursloven, som er en videreføring av saltvannsfiskelovens § 45a). Lovendringen av saltvannsfiskelovens § 45a i 2001 medførte ingen endring av Fiskeri- og kystdepartementets instruks av 20. februar 1991 om salgsgeslagens kontrollplikt.

Samtidig som Stortinget ved lov nr 2/1990 vedtok saltvannsfiskelovens § 45a om salgslagenes kontrollansvar, vedtok Stortinget også råfisklovens §7b (senere endret til § 7) om kontroll med råfiskloven. Iht. råfisklovens § 7 kan departementet gi forskrifter om salgslagenes kontroll med råfiskloven, herunder regler om registrering av mottatt råstoff med nøyaktige opplysninger om fiskeslag, fangstkvantum, fangstområde mv.

Departementets kompetanse til å gi forskrift om fiskeslag, fangstkvantum, fangstområde mv var begrunnet i tre hovedformål. For det første ønsket man en klar hjemmel for å kunne pålegge fisker og mottaksbedrifter å utferdige seddel. For det andre var det behov for klar hjemmel for å kunne straffeforfølge feilføring av seddel. Det tredje formålet med å gi departementet kompetanse til å gi forskrift om nøyaktige seddelopplysninger mv var statistikkenssynet. Det heter i forarbeidene: ”Sluttseddelen er et viktig dokument som legges til grunn for den offisielle fangststatistikken. Det er derfor av sentral betydning at den føres korrekt” (Ot. Prp. nr. 81 (1988-89) side 26 andre kolonne).

Det følger av saltvannsfiskeloven, råfiskloven og forarbeidene til disse at det er nær sammenheng med mellom salgslagenes enerett, lagenes kontrollansvar mv og lagenes statistikkansvar med hjemmel i råfiskloven. I råfisklovens § 8 er bestemt at vedkommende departement kan kreve ”de statistiske opplysninger som det finner nødvendig”. Plikten til å gi statistiske opplysninger er altså en plikt som følger eneretten som salgslagene har fått ved Kongelig resolusjon. Lovgivers begrunnelse for oppgaveplikten (se Ot.prp. nr 63 (1951) side 15 annen kolonne) er:

”Når en har inntatt bestemmelse om at vedkommende departement kan kreve de statistiske opplysninger det finner nødvendig, er det fordi organisasjonene på mange områder vil sitte inne med det beste statistiske materiale i landet. En finner det riktig at myndighetene så langt det finnes nødvendig kan gjøre krav på å få nytte dette materiell.”

Det fremgår av gjennomgangen ovenfor at lovgiver pålegger salgslagene ansvar for ressurskontroll, begrenset til opplysninger som naturlig følger av lagenes enerett. Departementet kan gi forskrift om rapporterings- og kontrollrutiner mv. Rapporterings- og kontrollrutiner som kan pålegges lagene gjelder de opplysninger som lagene skal ha i egenskap av salgslag. Oppgaveplikten fra fisker og mottaker til salgslagene er omfattende og kan fastsettes på detaljnivå. Saltvannsfiskeloven og råfiskloven er begge hjemmelslover får å kunne innhente opplysninger til bruk for salgslagene, til bruk for ressurskontroll, herunder kvotekontroll, og til bruk i statistikkammenheng. Som beskrevet i denne gjennomgangen er

det derfor en sammenheng i regelverket. Det er positivt nevnt i lovforarbeidene at seddelopplysninger mv for kontrollformål samtidig tjener som grunnlag for Norges fiskeristatistikk.

Spørsmål om lovlig kontroll samarbeide

Ved lovendring 63/1977 ble det i råfisklovens § 2 siste ledd (jf. Ot.prp. 54 (1976-1977)) åpnet for at salgslagenes myndighet etter råfiskloven kan overføres til et felles organ. Organet skal ha vedtekter godkjent av vedkommende departement. Et kontroll samarbeide må være skriftlig, men bør ikke nødvendigvis måtte skje i et eget organ.

Kontrollhjemlene i lovverket forøvrig peker ikke direkte i retning av en samarbeidsløsning. Imidlertid har Fiskeri- og kystdepartementet i § 2 i instruks om salgsgorganisasjonenes kontrollplikt fastsatt påbud om å samordne dokumentkontrollen når kvoteregulering omfatter mer enn en salgsgorganisasjon. Ordlyden i saltvannsfiskelovens § 45a annet ledd skulle således ikke være til hinder for at salgslagene samarbeider om kontrollansvaret, også på kai, i hvert fall hvis en person fra det stedlige salgslag deltar i kontrollen. Formålet med et samarbeide vil være å sikre at kontrollbehovet blir ivaretatt. Endringsgruppen viser til at Fiskeri- og kystdepartementet, med hjemmel i råfisklovens § 2 siste ledd kan godkjenne vedtekter til et samarbeidsorgan. Departementet bør da kunne vurdere og godkjenne at salgslagene kan avtale felles ressurskontroll som lagene skal utøve med hjemmel i saltvannsfiskeloven § 7 og § 45a, samt råfisklovens § 8 første ledd sammenholdt med råfisklovens § 7. Eventuell avtale om felles ressurskontroll av mulig svart uttak med virkning for fisker/leverandør og kjøper/mottaker i samarbeidsområdet, ligger innenfor formålet til råfisklovens § 2 siste ledd, der en reiser spørsmål ”om loven bør endres slik at den gir hjemmel for gjennomføring av mer omfattende samarbeid”.

For å ivareta kontrollansvaret kan ett alternativ være at salgslagene i forskjellig omfang avtaler bistand/kontroll samarbeide med Fiskeridirektoratets regionkontor(er). Derved utlignes i noen grad de faktiske forskjeller en har fra ett salgslags virkeområde til et annet salgslags virkeområde. Salgslagene samarbeider allerede med Fiskeridirektoratets regionkontorer når det gjelder ressurskontroll. For noen salgslags vedkommende kan det være ønskelig at Fiskeridirektoratets regionkontor bistår et salgslag i lagets opplegg til kontroll av mulig svart uttak.